

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАДИМА ГЕТЬМАНА**

**Факультет міжнародної економіки і менеджменту
Кафедра міжнародної торгівлі і маркетингу**

**ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА «МІЖНАРОДНА ЕКОНОМІКА»
ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ 05 Соціальні та поведінкові науки
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ 051 Економіка**

Форма навчання: заочна

КВАЛІФІКАЦІЙНА БАКАЛАВРСЬКА РОБОТА

на тему «Венчурне інвестування в системі глобальних джерел інноваційного розвитку»

здобувачки Тислюк Каріни Олегівни

Наукова керівниця: доцент кафедри міжнародної торгівлі і маркетингу,
доцент, к.е.н., Лиськова Леся Миколаївна

(підпис)

**Робота допущена до захисту перед екзаменаційною комісією з
атестації здобувачів вищої освіти (ЕК)**

Завідувачка кафедри: д-р екон.наук, професорка Циганкова Т.М.

(підпис)

Київ 2024

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАДИМА ГЕТЬМАНА**

Факультет міжнародної економіки і менеджменту

Кафедра міжнародної торгівлі і маркетингу

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА
спеціальність
галузь знань

МІЖНАРОДНА ЕКОНОМІКА
051 Економіка
05 Соціальні та поведінкові науки

ПОГОДЖЕНО

Керівник проектної групи (гарант)
освітньо-професійної програми
«Міжнародна економіка»

Ярослава СТОЛЯРЧУК

«__» _____ 20 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувачка кафедри
міжнародної торгівлі і
маркетингу

Тетяна ЦИГАНКОВА

«__» _____ 20 р.

ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ

здобувачці вищої освіти Тислюк Каріні Олегівні

заочної форми навчання

на підготовку кваліфікаційної бакалаврської роботи

на тему ”Венчурне інвестування в системі глобальних джерел інноваційного розвитку”

Тему затверджено наказом ректора Університету від "07" грудня 2023 р. № 2233-ст

Кваліфікаційна бакалаврська робота виконується на матеріалах:
вторинних джерел наукової і статистичної інформації.

План кваліфікаційної бакалаврської роботи

Розділ 1	Теоретичні основи венчурного інвестування
(назва розділу)	
Розділ 2	Аналіз венчурного інвестування в системі глобальних джерел інноваційного розвитку
(назва розділу)	
Об'єкт дослідження:	Венчурне інвестування.
Предмет дослідження:	Місце венчурного інвестування в системі глобальних джерел інноваційного розвитку.
Мета кваліфікаційної магістерської роботи:	Дослідити роль, місце та функції венчурного інвестування в системі глобальних джерел інноваційного розвитку.

Конкретні завдання, які здобувач повинен виконати для досягнення поставленої мети:

У розділі 1	Визначити поняття, зміст та історію виникнення венчурних інвестицій.
Охарактеризувати напрями та методи венчурного інвестування в інноваційній сфері.	
Дослідити роль венчурних інвестицій як глобального джерела інноваційного розвитку.	

У розділі 2	Розглянути сучасний стан та динаміку розвитку венчурного інвестування у світовій економіці.
Проаналізувати венчурну діяльність в Україні	
Визначити перспективні напрями венчурного інвестування в системі глобальних джерел інноваційного розвитку.	

Завдання підготував науковий керівник	_____	Лиськова Л.М. _____
	(підпис)	(Прізвище та ініціали)
		« 20» грудня 2023 р.
Завдання одержав здобувач	_____	Тислюк К.О. _____
	(підпис)	(Прізвище та ініціали)
		« 20» грудня 2023 р.

РЕФЕРАТ

Кваліфікаційна бакалаврська робота містить 62 сторінки, 7 таблиць, 11 рисунків, список використаних джерел з 36 найменувань.

Венчурне інвестування в системі глобальних джерел інноваційного розвитку

Об'єктом дослідження виступає венчурне інвестування.

Предметом дослідження є місце венчурного інвестування в системі глобальних джерел інноваційного розвитку.

Мета кваліфікаційної бакалаврської роботи полягає в дослідженні ролі, місця та функцій венчурного інвестування в системі глобальних джерел інноваційного розвитку.

Завданнями роботи є:

- визначити поняття, зміст та історію виникнення венчурних інвестицій;
- охарактеризувати напрями та методи венчурного інвестування в інноваційній сфері;
- дослідити роль венчурних інвестицій як глобального джерела інноваційного розвитку;
- розглянути сучасний стан та динаміку розвитку венчурного інвестування у світовій економіці;
- проаналізувати венчурну діяльність в Україні;
- визначити перспективні напрями венчурного інвестування в системі глобальних джерел інноваційного розвитку.

Практичне значення отриманих результатів розглянуті перспективні напрями мають практичне застосування для венчурних фондів, підприємств та державних органів в організації та підтримці інноваційних проектів та сприятимуть підвищенню ефективності інвестицій та стимулюванню інноваційної діяльності.

Рік виконання кваліфікаційної бакалаврської роботи 2024 р.

Рік захисту роботи 2024 р.

Ключові слова: венчурне інвестування, стартапи, інвестори, інноваційний розвиток, світова економіка.

Відгук
на кваліфікаційну бакалаврську роботу
здобувачки факультету Міжнародної економіки і менеджменту
освітньо-професійної програми «Міжнародна економіка»

Тислюк Каріни Олегівни
на тему : **«Венчурне інвестування в системі глобальних джерел
інноваційного розвитку»**

1. **Актуальність теми** : інтерес до венчурних інвестицій у сучасному світі неупинно зростає, оскільки, як показала практика діяльності багатьох компаній (наприклад Майкрософт), вони стають дієвим джерелом залучення фінансових коштів у найбільш ризиковані проекти і високотехнологічний сектор.
2. **Позитивні риси кваліфікаційної бакалаврської роботи**: послідовність і чіткість викладення матеріалу згідно поставлених завдань, аналіз достатньої кількості статистичної інформації , значна кількість графічно узагальненого матеріалу
3. **Наявність самостійних розробок автора**: систематизовано авторські визначення поняття «венчурний капітал» та узагальнено основні етапи венчурного інвестування, дано хронологічну довідку становлення та розвитку венчурної діяльності в Україні та досліджено основні венчурні фонди, які фінансують національні інноваційні проекти
4. **Цінність теоретичних висновків та практичних рекомендацій**: висновки теоретичного розділу не претендують на наукову новизну, проте запропоновані автором напрями фінансування стартапів у майбутньому мають певну практичну спрямованість.
5. **Наявність недоліків**: ключовим недоліком роботи є відсутність авторських висновків, рекомендацій та критичного узагальнення; в п.2.3 автору слід було б більше зосередитися на перспективних видах інноваційної діяльності , які фінансуватимуться за рахунок венчурного інвестування
6. **Загальна оцінка кваліфікаційної бакалаврської роботи та її допущення до захисту перед ЕК**: виконана кваліфікаційна бакалаврська робота відповідає вимогам та допускається до захисту перед ЕК

Наукова керівниця: доцент кафедри міжнародної торгівлі і маркетингу, доцент, к.е.н.

“3 ” червня 2024 р.

Лиськова Л.М.

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1.....	6
ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ВЕНЧУРНОГО ІНВЕСТИВАННЯ.....	6
1.1 Поняття, зміст та історія виникнення венчурних інвестицій	6
1.2 Напрями та методи венчурного інвестування в інноваційній сфері.....	15
1.3 Роль та функції венчурних інвестицій як глобального джерела інноваційного розвитку.....	25
РОЗДІЛ 2.....	31
АНАЛІЗ ВЕНЧУРНОГО ІНВЕСТИВАННЯ В СИСТЕМІ ГЛОБАЛЬНИХ ДЖЕРЕЛ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ	31
2.1 Сучасний стан та динаміка розвитку венчурного інвестування у світовій економіці.....	31
2.2 Характеристика венчурної діяльності в Україні.....	38
2.3 Перспективні напрями венчурного інвестування в системі глобальних джерел інноваційного розвитку.....	48
ВИСНОВКИ	56
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	59

ВСТУП

Актуальність теми. Зростаюча конкуренція на ринках, швидкий темп технологічних змін і вимоги до швидкості та ефективності створюють унікальні виклики і можливості для венчурного капіталу. Інвестори активно шукають інноваційні стартапи, які можуть змінити економічний ландшафт і вплинути на спосіб, яким ми працюємо, живемо та взаємодіємо один з одним.

У зв'язку з глобалізацією економіки, інвестори стають все більше зацікавлені в розумінні міжнародних ринків та можливостей для інвестування. Технологічні інновації не знають кордонів, і венчурні фонди знаходяться в пошуку перспективних стартапів у різних куточках світу.

Крім того, в сучасному світі, де питання сталого розвитку і вирішення соціальних проблем набувають все більшого значення, венчурне інвестування може стати ключовим інструментом для підтримки стартапів, які пропонують сталі та соціально відповідальні рішення.

Венчурне інвестування в системі глобальних джерел інноваційного розвитку є надзвичайно важливим у сучасному світі. Швидкі технологічні зміни та зростаюча конкуренція створюють унікальні виклики і можливості для венчурного капіталу, що шукає перспективні стартапи як на місцевому, так і на міжнародному рівні. Дослідженням даного питання займалися як вітчизняні так і зарубіжні науковці: Воронцов В.А., Джонсон П., Прауз С., Лайанг Н., Фенн Ж.У., Андрощук Г.А., Денисюк В.А., Кузнєцова І.С., Поляк М.М., Шипуліна Ю.С.

Об'єкт дослідження — венчурне інвестування.

Предмет дослідження — місце венчурного інвестування в системі глобальних джерел інноваційного розвитку.

Мета роботи — дослідити роль, місце та функції венчурного інвестування в системі глобальних джерел інноваційного розвитку.

Завдання дослідження:

- визначити поняття, зміст та історію виникнення венчурних інвестицій;
- охарактеризувати напрями та методи венчурного інвестування в інноваційній сфері;
- дослідити роль венчурних інвестицій як глобального джерела інноваційного розвитку;
- розглянути сучасний стан та динаміку розвитку венчурного інвестування у світовій економіці;
- проаналізувати венчурну діяльність в Україні;
- визначити перспективні напрями венчурного інвестування в системі глобальних джерел інноваційного розвитку.

Методи дослідження. За допомогою аналізу літератури та вторинних джерел вивчили поняття та суть венчурних інвестицій, за допомогою статистичного аналізу проаналізували числові показники, динаміку змін і виявили ключові тренди, за допомогою моделювання та прогнозування визначили можливі напрями розвитку.

Теоретична значущість: розглянуто сутність венчурного інвестування, включаючи його поняття, методи, тенденції та роль у глобальному інноваційному розвитку.

Методична значущість: результати дослідження слугують основою для розроблення методичних підходів до венчурного інвестування, які допоможуть інвесторам, підприємствам та державним органам в управлінні та прийнятті рішень.

Практична значущість: розглянуті перспективні напрями мають практичне застосування для венчурних фондів, підприємств та державних органів в організації та підтримці інноваційних проектів та сприятимуть підвищенню ефективності інвестицій та стимулюванню інноваційної діяльності.

Інформаційна база дослідження. Статистичні дані української асоціації інвестиційного бізнесу, звіти та аналітика міжнародних платформ Crunchbase та PitchBook, монографії та наукові праці.

Структура роботи. Робота складається зі вступу, 2 розділів, 6 підрозділів, висновків, списку використаних джерел, у роботі налічується 11 рисунків та 7 таблиць. Загальний обсяг роботи складає — 62 сторінки.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ВЕНЧУРНОГО ІНВЕСТИВАННЯ

1.1 Поняття, зміст та історія виникнення венчурних інвестицій

У теперішній час невід'ємною частиною ефективного економічного розвитку стає введення оптимальної інноваційної політики. Грамотно побудована політика держави не лише позитивно впливає економіку країни загалом, а й дозволяє стимулювати окремі підприємства міста і організації, котрі займаються запровадженням інноваційної діяльності. У тому числі, для розвитку інноваційного потенціалу, вводяться в дію нові законопроекти, які збільшують кількість заходів та програм для підприємців-початківців, малого та середнього бізнесу. Визначено, що розвиток венчурного інвестування значно впливає на реалізацію інноваційних ідей та проектів, оскільки венчурний капітал, як відомо, залучається для фінансування наукомістких інноваційних процесів та досліджень. Більше того, дані інноваційні проекти часто мають високий рівень ризику, тому слід зробити висновок, що традиційне фінансування в цьому випадку є неприйнятним.

Основна відмінність венчурних інвестицій від звичайних ховається у потенціалі проекту. Якщо ризиковане підприємство знайде правильну бізнес-модель для масштабування, воно зможе стати великим гравцем ринку, а на інвесторів чекає прибуток, що іноді в тисячі разів перевищує вкладення. У разі звичайних інвестицій вкладник розраховує на стабільний, але не надвисокий дохід, однак і ризики такого підприємства, як правило, набагато нижчі.

В середині 20-го століття Гарвардський університет вперше визначив поняття "венчурний капітал". У цьому офіційному визначенні він описувався як "ризиковий капітал, який інвестується у молоді та нові компанії" [1, с.14]. Згодом американські економісти розширили це визначення, вказуючи на те, що венчурний капітал є ключовим для компаній або фінансових установ, які, з різних причин, не можуть скористатися іншими джерелами фінансування, такими як: банківські кредити, лізинг або стратегічні партнерства [2, с. 8].

Так як венчурний капітал може суттєво та позитивно вплинути на прискорення інноваційного процесу, він відіграє ключову роль у впровадженні передових науково-технічних інновацій у сферах мікроелектроніки, інформатики, біотехнологій та інших наукових галузях. Згідно з визначенням Європейської асоціації венчурного капіталу (EVCA), венчурний капітал описується як пайовий капітал, представлений фінансовими компаніями, які інвестують свої кошти у стартапи та сприяють їхньому розвитку завдяки інвестиціям та інноваціям [3]. У таблиці 1.1 наведені визначення «венчурний капітал» від вчених, які досліджували дане поняття.

Таблиця 1.1 - Визначення венчурного капіталу

Вчений	Визначення поняття
Клінтон Річардсон	Венчурний капітал представляє собою інвестиції, що вкладаються в компанію або підприємство, зазвичай з високим рівнем ризику, особливо коли інші традиційні методи фінансування не доступні [3].
Х.-У. Дерига	Венчурний капітал є формою фінансування для ризикованих підприємств, таких як стартапи або молоді компанії, які потребують капіталу, але не можуть отримати його через відсутність забезпечення. Це спеціальний вид інвестицій, спрямований на підтримку інновацій та новаторських ідей, які можуть мати значний ризик, але водночас мають великий потенціал для успіху [4, с. 36].
Д. Фішер	Венчурний капітал - це механізм, який сприяє створенню та фінансуванню перспективних молодих компаній з потенціалом швидкого росту [5, р. 17].
Д. Фабоцц	Венчурний капітал - це капітал, призначений для інвестування в нові, щойно створені бізнеси зі значним потенціалом зростання, які ще не мають можливості вийти на фондовий ринок [6, с. 124].
Ж.У. Фенн та Н.Лайанг	Венчурний капітал є формою фінансування, що спрямована на акціонерний капітал інноваційних підприємств малого бізнесу, які відзначаються значним потенціалом зростання на етапі їх становлення та впровадження продукції [6, с.130].
С.Прауз та П.Джонсон	Венчурний капітал – це форма фінансування, яка спрямована на підтримку малих інноваційних підприємств у їхньому становленні та розвитку, що мають великий потенціал для росту, разом з наданням консультаційної підтримки та високого рівня участі у процесі прийняття стратегічних рішень [7, р. 230].

Джерело: складено автором

Українські економісти також приділяли значну увагу вивчення венчурних інвестицій. Так В.А. Воронцов і Л.В. Івіна зауважують, що такі інвестиції характеризуються високим рівнем ризику, однак обіцяють високу прибутковість. Вони описують венчурні інвестиції як спосіб фінансування створення та розвитку підприємств, за якого венчурні інвестори здобувають певну частку акціонерного капіталу компанії в обмін на надання коштів та можливість майбутнього прибуткового продажу цієї частки. Таким чином, ці визначення акцентують на здобутті прибутку як основному аспекті венчурних інвестицій [8, с. 21].

Розширюючи попередні визначення, вчений Г. Семенцев розглядає венчурний капітал як «джерело фінансування, що полягає у наданні обмеженої за часом акціонерної участі в капіталі як новостворених, так і існуючих малих інноваційних фірм. Діяльність таких фірм характеризується значним ризиком, але водночас може забезпечити високу прибутковість» [8, с. 27]. Це визначення відображає додаткову особливість венчурних інвестицій: участь інвесторів у розвитку компанії протягом певного періоду.

Згідно з українською асоціацією інвестиційного бізнесу, венчурний капітал - це інвестиції, що здійснюються на довгий термін та пов'язані з високими ризиками, в компанії, акції яких не торгуються на відкритому ринку, а замість цього повністю належать акціонерам [9, с. 11].

Отже, венчурний капітал - це форма інвестиційного фінансування, яка полягає в наданні фінансової підтримки стартапам та малому бізнесу з високим потенціалом зростання і прибутковості. Інвестори венчурного капіталу, такі як венчурні фонди, інвестують кошти у компанії на ранніх стадіях розвитку в обмін на власницькі частки у цих компаніях.

Венчурний капітал став критично важливим елементом підприємницької екосистеми, через його роль у фінансуванні та підтримці інноваційних стартапів. Замість традиційного кредитування банками, яке може бути складним для стартапів через їх високий ризик, венчурний капітал надає стартапам можливість отримати необхідні кошти на початкових етапах розвитку в обмін на частку в

компанії. Венчурні інвестори часто також надають стартапам доступ до своїх зв'язків, досвіду та експертизи, що сприяє подальшому зростанню та успіху.

Венчурний капітал з початком свого існування зазнав значних змін та розвитку. Спочатку він був переважно зосереджений на роздрібних продажах та технологічних стартапах, але з часом охопив різноманітні сектори, такі як біотехнології, медіа, електронна комерція та інші. Венчурний капітал також еволюціонував у відповідь на зміни у світі технологій та глобальній економіці, включаючи збільшення конкуренції, зростання обсягів інвестицій та зміну стратегій фінансування.

Венчурний капітал має віддалене коріння, ймовірно, від 15-го століття, коли Христофор Колумб отримав фінансову підтримку Ізабелли, королеви Іспанії, для своєї подорожі до Америки. В угоді за спонсорство вона отримала 90% прибутку.

У 1800-х роках, американські китобійні агенти використовували фінансування для ризикованих підприємств, розділяючи прибуток між фінансистами та моряками. Цей розподіл схожий на модель венчурного капіталу, яку знаходимо у 1981-2006 роках. Жодна інша галузь промисловості, включаючи добування золота та видобуток нафти, не має такої схожої організації та розподілу доходів, як китобійний промисел та сучасний венчурний капітал [10, с. 104].

Подальшим важливим етапом була конкуренція між Томасом Едісоном, Ніколою Теслою та Джорджем Вестінгаузом у сфері освітлення. Едісон здобув підтримку від Дж. П. Моргана, який вірив у його технологію та інвестував у компанію. Його вклад став вирішальним у перемозі Едісона, і його компанія, General Electric, стала лідером у сфері електричного освітлення [8, с. 45].

1946 рік вважається важливою точкою в історії венчурного капіталу завдяки створенню Американської корпорації досліджень і розвитку (ARDC). Цей злиток великих імен інвестував у новаторські ідеї, змінюючи обличчя промисловості. Серед них був генерал Джордж Доріо, «батько венчурного капіталу», зіграв ключову роль у спрямуванні ARDC до інновацій.

ARDC відмінно відзначалася інвестиціями, зокрема, у Digital Equipment Corporation, що призвело до вражаючого зростання її вартості. Після успіху ARDC, багато відомих фігур вирішили зайнятися венчурним капіталом, створивши власні фірми, такі як Greylock, CRV, Mayfield і Venrock .

Артур Рок значно вплинув на розвиток венчурного капіталу. Він допоміг заснувати Fairchild Semiconductor і потім створив компанію венчурного капіталу Davis & Rock. Пізніше він продовжив фінансувати такі компанії, як Intel і Apple [11, р. 107].

У 1960-х і 70-х роках індустрія венчурного капіталу встановила свої стандарти, фокусуючись на створенні та розширенні компаній. Поширення таких фондів стало чіткою структурою фінансування. Sand Hill Road стала місцем зосередження найпрестижніших венчурних компаній.

У 1973 році була заснована Національна асоціація венчурного капіталу, яка й досі захищає інтереси цієї галузі. 80-ті роки були чудовим часом для венчурного капіталу, але на початку 1990-х років комп'ютери стали більш функціональними. Це сприяло зародженню нових компаній, які стали гігантами у світі технологій, такими як Google, Amazon, Yahoo, Netflix, PayPal, eBay та інші.

Для технологічних підприємців та інвесторів венчурного капіталу це був час великих можливостей. Зростання цих компаній призвело до того, що багато з них стали публічними, роблячи своїх інвесторів мільйонерами. За даними з 1991 року, коли у технології було інвестовано лише 1,5 мільярда доларів, до 2000 року ця сума зросла до понад 90 мільярдів доларів.

У 2005 році стартував Y Combinator, один із найуспішніших акселераторів для стартапів, що підтримував такі відомі компанії, як Airbnb та Dropbox. У той же час в Великій Британії був запущений Seedcamp, а також з'явилися інші відомі акселератори, такі як Techstars і 500 Global. Участь у програмах прискорення стала нормою для стартапів, які отримували доступ до грошових вливань, наставництва та зв'язків [10, с. 98] .

У сучасний час продовжується розвиток венчурного капіталу, з'явлення мікрофондів стало важливою тенденцією. Ці фонди інвестують у ранні стадії розвитку компаній та зазвичай надають менші суми грошей, зосереджуючись на стартапах на початковій стадії. Крім того, у останньому десятилітті з'явилися «єдинороги» - компанії з оцінкою в 1 мільярд доларів і вище, які стали символами успіху та інновацій у світі стартапів [12, с. 140].

Загалом, венчурний капітал залишається активним джерелом фінансування для стартапів і продовжуватиме адаптуватися та розвиватися, відповідаючи на зміни у технологічному секторі. Інвестори продовжуватимуть мати інтерес до ризикованих підприємств, а новатори та підприємці завжди будуть потребувати початкового капіталу для реалізації своїх ідей.

Основні характеристики венчурного капіталу:

1. Неліквідність: венчурний капітал є неліквідним за своєю природою, тому інвестори не можуть конвертувати його в готівку в короткий термін. Ці інвестиції не забезпечують короткострокових варіантів виплат порівняно з іншими публічно проданими інструментами на ринку. Інвестиції венчурного капіталу приймають форму позик або конвертованих облігацій і пропонують інвесторам фіксований дохід. Інвестори можуть отримати вигоду, інвестуючи свої кошти в такий капітал лише в довгостроковій перспективі, оскільки прибутки повністю залежать від зростання компанії [13, с. 74].

2. Високий ризик: цей тип інвестицій пов'язаний із високим рівнем ризику через велику кількість факторів невизначеності, пов'язаних з успіхом нового підприємства, у яке зроблено інвестиції. Кошти надаються венчурними капіталістами для компаній, які перебувають на ранніх стадіях і ще не добре відомі, тому мають більше шансів зазнати краху. Інвестори отримають свій очікуваний прибуток, лише якщо компанія досягне очікуваних темпів зростання в майбутньому [14, с. 76].

3. Фінансування нових підприємств: Венчурний капітал – це в основному джерело капіталу, доступного для нових підприємств, які не можуть отримати кошти на ринку капіталу. Новим фірмам не вистачає довіри та

надійності, через що вони не можуть залучити капітал із багатьох джерел, на відміну від добре відомих фірм. Такі підприємства можуть легко залучити венчурних інвесторів, якщо вони мають інноваційний проект, а також високий потенціал зростання.

4. Участь в управлінні: венчурний інвестор не тільки надає фінансування компанії, але й бере участь в її управлінській діяльності через холдингові інвестиції в акціонерний капітал. Цей підхід капіталовкладень відрізняється від традиційного банківського кредитора чи звичайного фондового ринку, оскільки вони лише надають кошти компанії і не беруть участі в управлінській діяльності [1, с. 47].

5. Не для великих галузей промисловості: інвестиції венчурного капіталу не є ідеальними для великих галузей промисловості, оскільки це дорога форма фінансування, яка приносить великі витрати компанії. Інвестори очікують вищої суми прибутку від прийняття ризику порівняно з іншими видами інвестиційних цінних паперів на ринку. Однак невеликі галузі потребують невеликих коштів і тому можуть дозволити собі витрати на венчурний капітал, коли вони не можуть отримати доступ до інших варіантів фінансування.

6. Довгострокові інвестиції: інвестиції венчурного капіталу здійснюються на довгостроковій перспективі в компанії, які мають високі шанси на зростання у майбутньому. Прибуток від таких інвестицій інвестор може отримати приблизно через 5-10 років. Інвестиції здійснюються для підтримки довгострокового зростання та розширення діяльності підприємства. Цей вид інвестування є несприятливим для інвесторів, які шукають варіанти отримати вигоду за короткий період часу [6, с. 112].

Венчурний капітал забезпечує фінансування нових підприємств, які не мають достатнього грошового потоку, щоб взяти борги. Ця домовленість може бути взаємовигідною, оскільки підприємства отримують капітал, необхідний для завантаження своїх операцій, а інвестори отримують частку в перспективних компаніях. Венчурні капіталісти часто надають послуги наставництва та мережевих послуг, щоб допомогти їм знайти талантів і радників. Сильну

підтримку венчурного капіталу можна використати для майбутніх інвестицій [15, с. 231].

Однак бізнес, який приймає підтримку венчурного капіталу, може втратити творчий контроль над своїм майбутнім напрямком. Інвестори венчурного капіталу, ймовірно, вимагатимуть великої частки капіталу компанії, і вони можуть висувати вимоги до керівництва компанії. Багато венчурних капіталовкладачів лише прагнуть отримати швидку виплату з високим прибутком і можуть тиснути на компанію, щоб вона швидко вийшла з неї. Основні переваги та недоліки наведені в таблиці 1.2.

Таблиця 1.2 - Переваги та недоліки венчурного капіталу

Переваги	Недоліки
Забезпечує компанію на ранній стадії капіталом для початкової роботи.	Вимагає великої частки капіталу компанії.
Компанії не потребують грошових потоків або активів для забезпечення фінансування венчурного капіталу.	Компанії можуть втратити творчий контроль, оскільки інвестори вимагають негайного прибутку.
Наставництво та мережеві послуги, що підтримуються венчурним капіталом, допомагають новим компаніям забезпечити талант і розвиток.	Венчурні капітали можуть змушувати компанії виходити з інвестицій, а не прагнути до довгострокового зростання.
Велика користь на ранніх стадіях розвитку, так як венчурний капітал не вимагає негайного повернення, що дозволяє підприємцям зосередитися на зростанні без тягаря боргів.	Високий тиск з боку інвесторів з метою досягнення швидкого зростання та прибутковості може створити стресове середовище для засновників стартапу.
Венчурні інвестори мають розгалужену мережу контактів, включаючи інших підприємців, потенційних інвесторів та експертів галузі, що допомагає стартапам зв'язатися з відповідними зацікавленими сторонами.	Інвестори володіють не лише контрольним пакетом акцій стартапу, але й головою серед членів правління. У результаті може виникнути конфлікт інтересів між власниками та інвесторами, що може перешкоджати прийняттю рішень.

Джерело: складено автором

Так як цей вид інвестицій супроводжується значними ризиками, такими як висока ймовірність неуспіху стартапів, втрата контролю над бізнесом та потреба в довготривалих інвестиціях. Тому важливо враховувати як переваги, так і недоліки венчурного капіталу при розгляді можливостей фінансування для стартапів і збалансувати їх для досягнення успішного розвитку бізнесу.

Фінансування венчурного капіталу є критично важливим каталізатором зростання бізнесу та інновацій та охоплює три основні типи фінансування (таблиця 1.3):

Таблиця 1.3 - Типи фінансування венчурного капіталу

Тип інвестування	Характеристика
Початковий капітал (Seed-stage)	Капітал використовується для початку або зародження бізнесу. Початковий капітал зазвичай використовується для дослідження ринку, діяльності на початковому етапі, розробки продукту тощо. Щоб отримати цей тип венчурного капіталу, необхідно мати надійну концепцію чи ідею для залучення фінансування.
Капітал на ранній стадії (Early-stage)	Цей тип використовується для масштабування бізнесу та розширення його частки на ринку. Цей етап зазвичай досягається, коли стартап розвивається, продукт продається, а компанія отримує значний дохід. Цей етап фінансування здійснюється після того, як компанія пройшла запуск і ранні етапи життєвого циклу свого бізнесу.
Зростання або венчурний капітал на пізній стадії (Growth or late-stage)	Використовується для підприємств, які вже завершили етап розробок і мають готовий продукт. Ці компанії зазвичай генерують прибуток і прагнуть розширити свою діяльність або розвиватися далі.

Джерело: складено автором на основі [1, с.45]

Виділяють дві основні форми венчурного інвестування:

- акціонерне фінансування, яке передбачає інвестування венчурним інвестором грошей в обмін на частку в капіталі компанії. Фінансування акціонерним капіталом може бути у формі звичайних акцій, привілейованих акцій або конвертованих цінних паперів;
- боргове фінансування, яке передбачає позику венчурним інвестором грошей компанії в обмін на вексель. Боргове фінансування зазвичай використовується для розширення компанії або фінансування потреб у оборотному капіталі [1, с. 48].

Таким чином, венчурний капітал - це форма інвестиційного фінансування, яка полягає в наданні фінансової підтримки стартапам та малому бізнесу з високим потенціалом зростання і прибутковості. Інвестори венчурного капіталу, такі як венчурні фонди, інвестують кошти у компанії на ранніх стадіях розвитку в обмін на власницькі частки у цих компаніях. Основною метою венчурного капіталу є не лише фінансовий прибуток, але і активне сприяння розвитку та успіху стартапів шляхом надання досвіду, контактів та іншої експертної підтримки. Історія венчурного капіталу починається в середині 20-го століття у США, коли великі компанії стали інвестувати у молоді технологічні стартапи. Він пройшов доволі довгий шлях до наших днів: від появи перших венчурних фондів у 1940-х до нових технологічних гігантів та міжнародних венчурних інвесторів у 2000-х. Все це свідчить про важливу роль венчурного капіталу у сприянні інноваціям та розвитку стартапів, а також про високу варіабельність і ризику цього виду інвестування.

1.2 Напрями та методи венчурного інвестування в інноваційній сфері

Венчурне інвестування в інноваційній сфері є ключовим фактором стимулювання та підтримки технологічного прогресу та економічного зростання. Цей вид інвестування відіграє важливу роль у фінансуванні перспективних стартапів та інноваційних проектів, що мають потенціал для революції у різних сферах, від інформаційних технологій до біотехнологій. Напрями венчурного інвестування включають в себе широкий спектр галузей, таких як штучний інтелект, блокчейн, зелена енергія, медичні технології та багато інших, де інновації можуть принести значний соціальний та економічний вплив.

Венчурне інвестування в інноваційній сфері стало ключовим інструментом для стимулювання технологічного прогресу та економічного зростання у сучасному світі. Цей вид інвестування передбачає вкладання коштів у стартапи та інноваційні проекти, які мають потенціал для революції в різних сферах, від

інформаційних технологій до біотехнологій. Венчурні інвестори вкладають свої кошти з метою отримання прибутку у майбутньому, відкриваючи перед собою можливості для зростання та отримання значних вигод у випадку успішного розвитку стартапу чи проекту [16, с. 8].

Велика привабливість венчурного інвестування полягає в його потенціалі для високих доходів у випадку успішного виходу на ринок, а також в можливості активної участі в розвитку перспективних інноваційних проектів. Однак, разом з високими можливостями приносити прибуток, венчурне інвестування також пов'язане з певними ризиками. Багато стартапів не досягають успіху, інвестори можуть втратити свої кошти в разі невдачі компанії або неспроможності виходу на ринок.

Таким чином, венчурне інвестування в інноваційну сферу є важливим каналом для фінансування та розвитку перспективних інноваційних проектів. Це сприяє створенню стимулів для технологічного прогресу та розвитку нових ринків. Водночас, венчурне інвестування вимагає від інвесторів не лише фінансових ресурсів, але і готовності приймати ризики та активно співпрацювати з командами проектів для досягнення спільних цілей.

Існує п'ять ключових етапів венчурного капіталу з двома додатковими етапами, які відбуваються до та після фінансування венчурного капіталу (таблиця 1.4).

Таблиця 1.4 - Стадії розвитку венчурного капіталу в інноваційній сфері

Етап	Ділова активність	Джерела фінансування
Pre-Seed або попереднє фінансування	- розробка бізнес-концепції; - робота над будь-якими партнерськими угодами; - отримання патентів та авторських прав.	- родина, друзі; - мікро венчурний капітал.
Seed	- створення продукту або прототипу; - запуск бізнесу; - збір коштів.	- власник ідеї, родина, друзі; - ангели-інвестори - ранній венчурний капітал.
Серія А	- дослідження промисловості та ринків; - написання бізнес-плану;	- прискорювачі; - суперангели-інвестори;

	• маркетинг та реклама; • отримання доходу; • планування виходу та пошук нових ринків.	• венчурні інвестори.
Серія Б	• розширення споживчого інтересу; • створення комерційно життєздатного продукту чи послуги; • масштабування виробництва, маркетингу та продажів.	• венчурні інвестори; • венчурні інвестори пізньої стадії.
Серія С	• створення нових продуктів та ринків; • створення міцної клієнтської бази; • придбання інших компаній.	• венчурні інвестори пізньої стадії; • приватні інвестиційні компанії; • хедж-фонди; • банки.
Mezza pine або підготовка до виходу	• придбання іншою компанією; • здійснення первинної публічної пропозиції.	• приватні інвестиційні компанії; • хедж-фонди.
Вихід	• здійснення первинної публічної пропозиції.	• розпродаж; • громадський запас; • венчурні інвестори;

Джерело: [17, р. 49]

«Pre-Seed» або попереднє фінансування в інноваційній сфері є першим етапом венчурного капіталу, що передуює розвитку стартапу або інноваційного проекту. На цьому етапі стартапи отримують початкове фінансування для запуску своїх ідей та проектів. Це період інтенсивної роботи, коли засновники займаються дослідженням ринку, розробкою прототипів та валідацією концепцій своїх продуктів або послуг.

Стартапи, що знаходяться на цьому етапі, часто ще не мають великого обсягу фінансування та можуть оперувати з невеликими сумами грошей. Ці кошти використовуються для проведення ринкових досліджень, розробки та тестування прототипів, а також для привертання першої команди співробітників [13, с. 32].

На цьому етапі існують спеціалізовані програми, такі як попередні акселератори та інкубатори, які надають стартапам не лише фінансову підтримку, але і доступ до експертної підтримки, менторства та мережі зв'язків. Такі програми допомагають стартапам прискорити свій розвиток і підготуватися до подальших етапів залучення фінансування.

Початковий капітал в контексті інноваційної сфери є ключовим етапом, що сприяє перетворенню ідей у реальні інноваційні продукти та послуги. Цей капітал надається для підтримки підприємця або стартапу на ранній стадії розвитку їхньої ідеї та перетворення цієї ідеї у життя.

У сфері інновацій, початковий капітал зазвичай використовується для фінансування дослідження та розробки нових продуктів і послуг, які можуть потенційно змінити ринок або відкрити нові можливості. Це включає в себе фінансування досліджень та розробки нових продуктів і послуг, а також дослідження перспективних ринків [16, с. 33].

Початковий капітал також часто використовується для дослідження перспективних ринків та визначення потенційної комерційної вигідності інноваційних продуктів. Це дозволяє підприємцям зрозуміти потреби ринку та визначити стратегії маркетингу та продажів для подальшого розвитку свого бізнесу.

Серія А венчурного капіталу - перший значний раунд фінансування для інноваційних стартапів. На цьому етапі компанії завершують бізнес-план, підтверджують відповідність свого продукту ринковим потребам та активно розвиваються. Вони налаштовують продукт, розширюють команду, проводять додаткові дослідження та залучають фінансування від інвесторів-ангелів, традиційних та корпоративних венчурних фондів [18, с. 24].

Етап серії В венчурного капіталу відзначається переходом стартапу до масштабування в інноваційній сфері. На цьому етапі увага спрямовується на підтримку виробництва, маркетингу та операцій з продажу реального продукту. Фінансування серії В спрямоване на підтримку практичної ефективності продукту для майбутніх успішних зборів коштів. Інвестори оцінюють фактичну

ефективність і комерційний потенціал продукту за показниками ефективності, щоб підтвердити успіх на розширених ринках. Фінансування від інвесторів, таких як венчурні інвестиції, корпоративні венчурні компанії та сімейні офіси, допомагає стартапам розвивати свою діяльність, задовольняти вимоги клієнтів, виходити на нові ринки та ефективно конкурувати [16, с. 41].

Етап розширення (серія С і далі) венчурного капіталу є важливим кроком у розвитку інноваційних стартапів. На цьому етапі стартапи мають можливість виходити на нові ринки, розширювати асортимент продуктів та навіть здійснювати придбання інших компаній. Цей етап відзначається не лише зростанням, а й стабільністю та прибутковістю. Для успішного просування на цьому етапі важливо мати сильну клієнтську базу, стабільний потік доходу та історію росту. Інвестори, які розглядають участь у серії С та далі, спеціалізуються на інноваційних проектах, оскільки вони вірять у їхній потенціал та готові підтримати їх на шляху до масштабування.

Перехід на етап мезоніну є ключовим в інноваційній сфері. Цей етап свідчить про повноцінність інноваційного бізнесу і його життєздатність. Багато інвесторів, які допомогли досягти такого рівня успіху, можливо, розглянуть можливість продажу своїх акцій для отримання значних віддач від своїх інвестицій. Цей етап відображає важливий момент у розвитку інноваційного бізнесу, де стратегічне планування та фінансові маневри відіграють вирішальну роль у формуванні його майбутньої траєкторії [18, с. 47].

Стадія виходу венчурного капіталу для інноваційної сфери відзначається завершенням інвестиційного циклу через ініціювання публічного розміщення акцій (IPO) або продаж компанії (M&A). На цій стадії стартап досягає значного успіху та має стабільну прибутковість. Стратегія виходу включає максимізацію вартості інвестиції через оптимізацію фінансових та операційних процесів компанії для приваблення інвесторів або покупців. Вибір між IPO і M&A залежить від конкретних обставин. Для інвесторів важливо забезпечити оптимальний момент для виходу, коли вартість компанії досягає піку, а ризики інвестиції стають меншими. В цілому, стадія виходу є кульмінаційним етапом,

де успішність оцінюється через отримання значних зисків для інвесторів та подальший розвиток для компанії [18, с. 50].

Перед тим як перейти до характеристики різних категорій інвесторів венчурного капіталу в інноваційній сфері, важливо розглянути динаміку цього виду інвестування. На кожному етапі життєвого циклу стартапу інвестори можуть мати різний підхід та очікування. Наприклад, на ранніх стадіях розвитку, коли стартап ще не має значного доходу, фізичні особи, або ангелські інвестори, можуть бути більш зацікавлені у сприянні стартапу на ринку та допомозі у вирішенні стратегічних питань. У той же час, венчурні фонди частіше за все спеціалізуються на інвестуванні на більш пізніх стадіях, коли стартап вже має деяку прибутковість та потенціал для масштабування.

Крім того, важливо враховувати, що кожен інвестор має свої власні цілі та стратегії. Для ангелських інвесторів, можливість бути активною частиною розвитку бізнесу та співпраці з засновниками може мати велике значення. У той же час, венчурні фонди та корпоративні інвестори можуть бути більш зацікавлені у виході на масштабні ринки та забезпеченні стратегічної підтримки для розвитку бізнесу [19, с. 205].

Кожна з категорій інвесторів має свої унікальні характеристики та стратегії інвестування, але всі вони спрямовані на досягнення високих результатів у інноваційній сфері через підтримку перспективних стартапів (таблиця 1.5)

Таблиця 1.5 - Категорії та характеристика інвесторів в інноваційній сфері

Інвестори	Характеристика	Особливості	Роль
Фізичні особи (Ангелські інвестори)	Ангелські інвестори - це фізичні особи, які вкладають свої власні кошти в стартапи на ранніх стадіях їх розвитку.	Часто це успішні підприємці або інвестори, які мають інтерес у підтримці молодих компаній та сподіваються на високі прибутки від успішних інвестицій.	Крім фінансової підтримки, часто надають менторство та поради стартапам, особливо на ранніх етапах їх розвитку.
Венчурні капіталовкладники (Венчурні фонди)	Венчурні фонди - це інституціональні інвестори, які збирають кошти від інших осіб або організацій і вкладають їх у стартапи з метою отримання прибутку.	Зазвичай мають значні обсяги коштів та спеціалізовані команди для аналізу інвестиційних можливостей та управління портфелем стартапів.	Надають не лише фінансову підтримку, але і можуть допомагати в управлінні та стратегічному розвитку стартапів.
Корпоративні інвестори	Це компанії, які інвестують у стартапи як спосіб розвитку власної інноваційної стратегії або для отримання доступу до нових технологій.	Корпоративні інвестори можуть мати додаткові мотивації, такі як відкриття нових ринків, покращення технологічних можливостей або підтримка інновацій у власній галузі.	Крім фінансової підтримки, корпоративні інвестори можуть надавати доступ до своїх ресурсів, експертизи та ринкового досвіду стартапам.

Джерело: [15, с. 178]

Зважаючи на життєвий цикл стартапу та специфіку інноваційної сфери, різні типи інвесторів мають свої особливості та роль:

Фізичні особи (Ангелські інвестори):

- на етапі побудови бізнесу: ангелські інвестори можуть надати початкове фінансування та цінні поради з розвитку бізнесу.
- на етапі монетизації бізнесу: вони можуть відігравати роль консультантів з маркетингу та продажів, допомагаючи збільшити доходність.
- на етапі продажу бізнесу: ангелські інвестори можуть бути зацікавлені у партнерстві або участі у процесі продажу компанії [1, с. 73].

Венчурні капіталовкладники (венчурні фонди):

- на етапі побудови бізнесу: вони зазвичай вкладаються на більш пізніх стадіях, коли стартап має потенціал для швидкого зростання.
- на етапі монетизації бізнесу: венчурні фонди надають значні фінансові ресурси для масштабування бізнесу та розширення на нові ринки.
- на етапі продажу бізнесу: вони можуть допомагати в підготовці компанії до IPO або M&A, забезпечуючи фінансову та стратегічну підтримку [13, с. 98].

Корпоративні інвестори:

- на етапі побудови бізнесу: вони можуть надавати фінансування та експертну підтримку у розробці нових технологій або продуктів.
- на етапі монетизації бізнесу: корпоративні інвестори можуть бути зацікавлені у встановленні стратегічних партнерств або придбанні технологій для свого бізнесу.
- на етапі продажу бізнесу: вони можуть бути ключовими учасниками у процесі M&A, забезпечуючи доступ до своїх ресурсів та ринків [18, с. 36].

У сучасному світі інновації є важливим джерелом конкурентної переваги для бізнесу. Швидкі зміни на ринку та зростаюча конкуренція вимагають від компаній постійно шукати нові способи покращення продуктів та послуг. Інвестори венчурного капіталу усвідомлюють важливість інновацій та активно шукають перспективні стартапи, які можуть змінити обличчя індустрії.

Однак збільшення ризику та необхідність сприяти інноваціям вимагає від інвесторів нових підходів та методів. Для того, щоб ефективно інвестувати в інноваційні проекти, інвестори венчурного капіталу шукають нові, більш гнучкі та ефективні стратегії.

Такі методи включають в себе не лише фінансування стартапів, але й активну участь у їхньому розвитку та масштабуванні. Інвестори розвивають власні програми акселерації та інкубації, співпрацюють з великими корпораціями для створення спільних інноваційних проектів, а також активно досліджують нові ринки та галузі, які можуть мати потенціал для зростання.

Такий підхід дозволяє інвесторам максимізувати свій вплив та знижувати ризики, а також створює сприятливі умови для розвитку інноваційної сфери.

Венчурне інвестування є процесом, у якому інвестори вкладають капітал у стартапи або компанії на ранніх стадіях розвитку, сподіваючись на високий прибуток у майбутньому. Цей процес може бути ризикованим, але потенційно вигідним, оскільки він передбачає інвестування у проекти з великим потенціалом зростання. Розглянемо основні етапи схеми венчурного інвестування (рис.1.1), що ілюструють, як відбувається цей процес від початку до кінця.

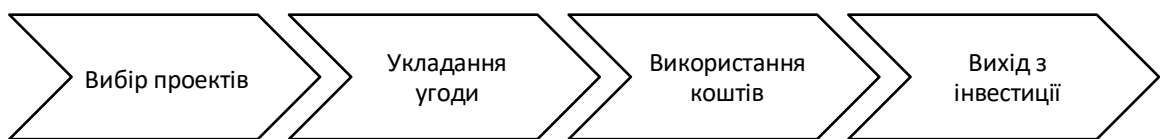


Рисунок 1.1 - Алгоритм венчурного інвестування

Джерело: складено автором

Тобто, з рисунка 1.1 випливає, що венчурний фонд або інший інвестор відбирає перспективні проекти, які мають потенціал для високого зростання, для подальшого фінансування. Інвестор укладає угоду з компанією-реципієнтом, надаючи початкове фінансування в обмін на частку власності (акції). Ця угода може включати умови про керування, контроль та розподіл прибутку. Компанія-реципієнт використовує отримані кошти для розвитку бізнесу, включаючи створення або вдосконалення продукту, маркетингові зусилля, розширення команди та інші стратегічні кроки. Через 3-7 років венчурний фонд може продати свою частку в компанії, отримуючи значний прибуток, якщо компанія досягла успіху та збільшила свою ринкову вартість. Вихід може бути здійснений через продаж частки стратегічному інвестору, публічну пропозицію акцій (IPO), або інші механізми, що дозволяють отримати прибуток від інвестиції.

Венчурне інвестування в інноваційну сферу включає різноманітні методи та стратегії, які допомагають інвесторам отримати прибуток з інвестицій у стартапи та інноваційні проекти. Деякі з найпоширеніших методів включають такі:

- прямі інвестиції: метод полягає в тому, що інвестор прямо вкладає гроші в певний стартап або проект. Інвестор може придбати частку у компанії у обмін на фінансування [17, р. 251].
- інвестиційні фонди: фонди збирають кошти від різних інвесторів та вкладають їх у портфель стартапів. Інвестори не прямо купують акції компаній, а вкладаються у фонд, який далі розподіляє кошти серед різних стартапів [17, р. 257].
- інкубатори та акселератори: програми надають стартапам фінансову підтримку, консультації та доступ до менторів у обмін на певний відсоток власності або конвертовані в акції права [19, с. 139].
- корпоративне венчурне інвестування: багато великих компаній мають власні венчурні фонди або програми, які інвестують у інноваційні стартапи, що можуть допомогти їм збільшити конкурентоспроможність або розширити продуктову лінійку.
- краудфандинг: цей метод дозволяє збирати кошти від широкої громадськості через онлайн-платформи. Він може бути ефективним для залучення фінансування для невеликих проектів або стартапів з великою групою підтримувачів.

Ці методи часто використовуються окремо або в поєднанні для реалізації інвестиційних стратегій в інноваційній сфері.

Отже, венчурний капітал в інноваційній сфері є ключовим фактором для стимулювання та підтримки розвитку новаторських ідей та технологій. Розглянуті стадії розвитку відображають процес еволюції стартапів від ідеї до успішної компанії. Важливо зазначити, що кожна стадія вимагає своїх підходів до інвестування та підтримки. Інвестори венчурного капіталу в інноваційній сфері мають різні стратегії та цілі. Від ангелських інвесторів до корпоративних фондів, кожен тип інвестора привносить свої унікальні переваги та ризики. Розглянуті методи венчурного інвестування демонструють широкий спектр можливостей для фінансування та підтримки інноваційних проектів. Венчурний капітал в інноваційній сфері є важливим каталізатором для технологічного

прогресу та економічного зростання. Інвестори мають важливу роль у сприянні розвитку та успіху стартапів, а різноманітні методи венчурного інвестування надають можливість адаптуватися до змін на ринку та забезпечують ефективний розвиток інноваційних проектів.

1.3 Роль та функції венчурних інвестицій як глобального джерела інноваційного розвитку

Інновації є рушійними силами економічного зростання в усьому світі. Вони створюють нові продукти та послуги, робочі місця та багатство. Однак інновації вимагають капіталу, а венчурний капітал є основним джерелом фінансування для стартапів і компаній на ранній стадії. Венчурний капітал відіграє вирішальну роль в інноваціях, надаючи необхідне фінансування, досвід і мережі, щоб допомогти стартапам розвиватися та досягати успіху.

Венчурний капітал відіграє ключову роль в інноваційному розвитку, забезпечуючи фінансування та підтримку підприємств, які займаються розробкою та впровадженням нових технологій та інноваційних рішень. Основні функції венчурного капіталу в інноваційному розвитку наведені на рис. 1.2:

Фінансування інноваційних стартапів: венчурний капітал є основним джерелом фінансування для стартапів та молодих компаній, які не мають достатнього капіталу для самостійного розвитку. Він допомагає підприємствам отримати необхідні ресурси для досліджень, розробок та запуску продуктів на ринок.

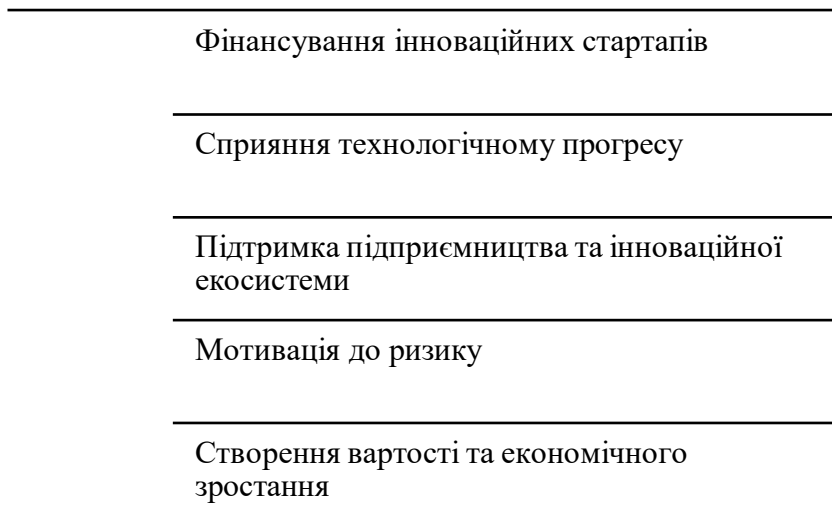


Рисунок 1.2 – Функції венчурного капіталу в інноваційному розвитку

Джерело: складено автором на основі [5, р. 201]

Сприяння технологічному прогресу: інвестування в технології, такі як штучний інтелект, біотехнології, фінтех та інші, дозволяє венчурному капіталу сприяти технологічному прогресу та розробці нових рішень, які можуть вплинути на галузі та економіку загалом.

Підтримка підприємництва та інноваційної екосистеми: венчурний капітал стимулює розвиток інноваційної екосистеми, заохочуючи підприємництво, створення робочих місць та розвиток підприємницької культури. Він також допомагає створювати мережі контактів між підприємцями, інвесторами та експертами, що сприяє обміну знаннями та досвідом.

Мотивація до ризику: венчурний капітал спонукає підприємців ризикувати та впроваджувати нові ідеї, пропонуючи потенційно високі винагороди за успіх. Це сприяє появі інноваційних бізнес-моделей та новаторських рішень, які можуть змінити галузі.

Створення вартості та економічного зростання: інвестиції венчурного капіталу можуть призвести до створення значної економічної вартості, оскільки інноваційні компанії часто стають двигунами зростання та створення нових робочих місць. Це позитивно впливає на економіку загалом [5, р. 201].

Венчурний капітал відіграє вирішальну роль в інноваціях, надаючи необхідне фінансування, досвід і мережі, щоб допомогти стартапам розвиватися

та досягати успіху. Незважаючи на недоліки венчурного капіталу, такі як втрата контролю та тиск на швидкий вихід, він залишається основним джерелом фінансування для стартапів і компаній на ранніх стадіях. Однак існують альтернативи венчурному капіталу, і компанії повинні ретельно розглянути свої варіанти, перш ніж приймати рішення про джерело фінансування.

Інновації є значним рушієм економічного зростання, а венчурний капітал відіграє вирішальну роль у фінансуванні та просуванні інновацій. Фірми венчурного капіталу інвестують у компанії на ранній стадії та швидко розвиваються, які мають потенціал підірвати традиційні галузі та створити нові ринки. Вони надають фінансування, наставництво та стратегічні поради цим компаніям, допомагаючи їм розвивати та масштабувати свій бізнес. Венчурний капітал став важливим джерелом фінансування для стартапів і зіграв значну роль у розвитку деяких найбільш інноваційних компаній світу [21, с. 43].

Роль венчурного капіталу в інноваціях та економічному зростанні неможливо переоцінити. Венчурний капітал виступає як каталізатор інновацій, фінансуючи компанії на ранній стадії розвитку, які мають потенціал створити нові продукти, послуги та технології. Цей вид фінансування надається заможними особами, інституційними інвесторами та іншими фінансовими установами. Метою венчурного капіталу є сприяння інноваціям, що може призвести до змін в існуючих ринках та створення нових.

Забезпечення фінансування для компаній на ранній стадії розвитку є однією з ключових ролей венчурного капіталу. Цей вид фінансування допомагає компаніям розширити діяльність, найняти нових співробітників та розробити нові продукти або послуги.

Підтримка інновацій та підприємництва є ще однією важливою функцією венчурного капіталу. Інвестори венчурного капіталу допомагають створити нові компанії, що розвивають інноваційні продукти та послуги. Це сприяє розвитку нових галузей промисловості та створенню нових робочих місць [22, с. 48].

Зниження ризику є важливим аспектом венчурного капіталу. Інвестори готові приймати більший ризик, інвестуючи в компанії на ранній стадії розвитку,

і це допомагає зменшити загальний ризик проекту завдяки їхній підтримці та консультаціям.

Розвиток конкуренції є ще одним позитивним аспектом венчурного капіталу. Фінансування компаній на ранній стадії розвитку сприяє появі нових гравців на ринку, що підвищує конкурентоспроможність і стимулює подальший розвиток.

Загалом, венчурний капітал є важливим джерелом інновацій та економічного зростання, сприяючи створенню нових продуктів, послуг та галузей промисловості.

Венчурний капітал має значний вплив на інновації та економічне зростання, оскільки він стимулює розвиток інноваційних підприємств, підтримує створення нових технологій та сприяє економічній активності. Основні аспекти впливу венчурного капіталу наведені на рис. 1.3.

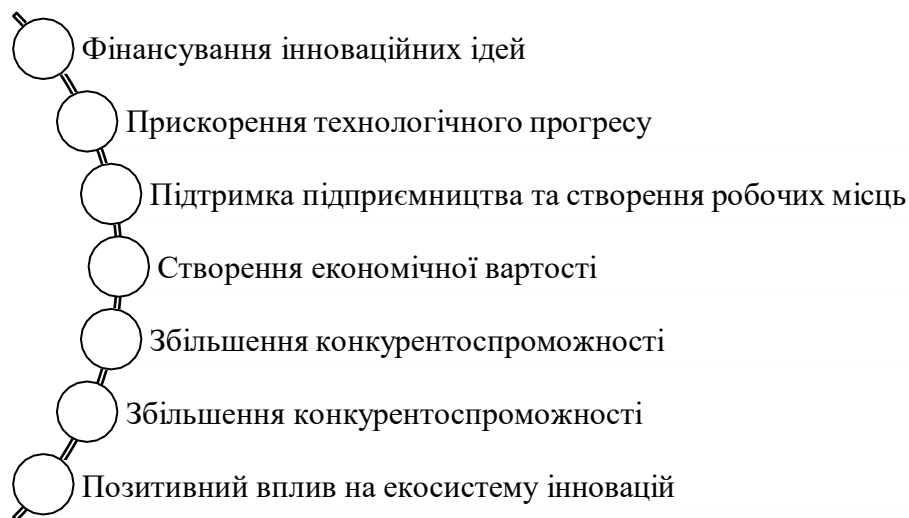


Рисунок 1.3 – Роль венчурного капіталу в економічному зростанні

Джерело: [23, р. 78]

1. Фінансування інноваційних ідей: венчурний капітал надає фінансування підприємствам, які впроваджують інновації. Це дозволяє стартапам та іншим інноваційним компаніям отримати ресурси, необхідні для дослідження, розробки та впровадження нових продуктів та послуг.

2. Прискорення технологічного прогресу: інвестиції у венчурні проекти часто спрямовані на технологічні інновації. Венчурний капітал сприяє розвитку

передових технологій, таких як штучний інтелект, біотехнології та інші, які можуть мати значний вплив на економіку та суспільство.

3. Підтримка підприємництва та створення робочих місць: венчурний капітал стимулює підприємництво, підтримуючи стартапи та нові бізнеси. Це призводить до створення нових робочих місць та сприяє розвитку підприємницької екосистеми, яка в свою чергу сприяє економічному зростанню.

4. Створення економічної вартості: сприяє створенню економічної вартості, інвестуючи в компанії, які можуть стати успішними та принести значні прибутки. Це може призвести до збільшення вартості компаній, які отримують інвестиції, що сприяє економічному зростанню.

5. Збільшення конкурентоспроможності: інновації, підтримані венчурним капіталом, допомагають компаніям бути конкурентоспроможними на глобальному ринку. Це може призвести до підвищення конкурентоспроможності економіки в цілому, сприяючи зростанню експорту та збільшенню економічної активності.

6. Позитивний вплив на екосистему інновацій: сприятливе середовище для розвитку інноваційної екосистеми. Він допомагає побудувати мережі підприємців, інвесторів та експертів, що сприяє обміну знаннями та досвідом [23, р. 78].

Деякі з найбільш інноваційних компаній світу отримали підтримку венчурного капіталу. Google, Facebook і Amazon – це лише кілька прикладів компаній, які отримали фінансування на ранній стадії від компаній венчурного капіталу. Ці компанії зруйнували традиційні індустрії та створили нові ринки, продемонструвавши значний вплив венчурного капіталу на інновації.

Венчурний капітал відіграє вирішальну роль у стимулюванні інновацій та економічного зростання. Надаючи фінансування, наставництво та стратегічні поради стартапам, венчурні капіталісти допомагають створити культуру підприємництва та інновацій. Успіх венчурних компаній, таких як Google, Facebook і Amazon, демонструє значний вплив венчурного капіталу на просування інновацій і стимулювання економічного зростання.

Таким чином, венчурний капітал відіграє важливу роль у глобальному інноваційному розвитку, сприяючи появі та розвитку нових технологій, компаній та ідей. Його вплив на економіку неможливо переоцінити, оскільки він є джерелом фінансування для стартапів та компаній на ранній стадії розвитку, які часто мають великий потенціал зростання та інноваційного впливу. Венчурні інвестиції стимулюють розвиток інноваційних ідей та технологій. Фінансування від венчурних капіталістів дозволяє стартапам реалізувати свої ідеї та впроваджувати новаторські рішення, що можуть змінити економічний ландшафт. Вони сприяють створенню нових галузей промисловості та робочих місць. Інвестиції у компанії з інноваційним потенціалом стимулюють економічний зріст та конкурентоспроможність, що сприяє розвитку суспільства. Венчурний капітал допомагає знизити ризики для новаторів та інвесторів. Шляхом надання фінансової підтримки, а також консультацій та експертної підтримки, венчурні капіталісти допомагають знизити фінансові та стратегічні ризики проектів. Усі ці фактори вказують на важливість венчурного капіталу як джерела інновацій та економічного розвитку, що необхідно враховувати та підтримувати для створення стабільного та прогресивного економічного середовища.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ ВЕНЧУРНОГО ІНВЕСТИВАННЯ В СИСТЕМІ ГЛОБАЛЬНИХ ДЖЕРЕЛ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ

2.1 Сучасний стан та динаміка розвитку венчурного інвестування у світовій економіці

Протягом останнього десятиліття світовий венчурний капітал демонструє інтенсивний зріст, збільшившись у чотири рази. Незважаючи на сповільнення інвестиційної активності венчурного капіталу після декількох років інтенсивного росту, що спостерігалось, наприклад, у 2020/2021 роках, цей сектор і надалі зазнає впливу структурних факторів, які підтримують його стійкість. У 2022 році в технологічні компанії було вкладено майже 540 мільярдів доларів, що відображає величезний обсяг капіталу, що циркулює в цьому секторі та його значущість у сучасній економіці [24].

Глобальна динаміка розвитку венчурного капіталу свідчить про те, що, незважаючи на те, що Сполучені Штати Америки зберігають лідерство у загальному обсязі інвестицій у венчурний капітал, регіон EMEA (Європа, Близький Схід і Африка) проявляє стійке зростання протягом останніх п'яти років.

Аналізуючи країни з найбільшим обсягом інвестицій у венчурний капітал за річною та квартальною основою, можна відзначити, що історично Сполучені Штати, Китай і Велика Британія володіли найбільш привабливим потенціалом для інвестування у венчурний капітал. Однак менші економіки, такі як Сінгапур, Південна Корея та Швейцарія, також демонструють значний інтерес до цього сектора та здатні привертати значні обсяги інвестицій.

У 2022 році сукупні інвестиції в сумі 540 мільярдів доларів США були спрямовані на глобальні технологічні компанії з різних секторів і з різними рівнями спеціалізації. Це свідчить про значний обсяг капіталу, що циркулює в цьому секторі та його ключову роль у глобальному економічному ландшафті [24].

На рисунку 2.1 наведено глобальний розподіл венчурного капіталу за призначенням у мільярдах доларів США (\$B) з використанням накопичених відсотків за останні десять років.

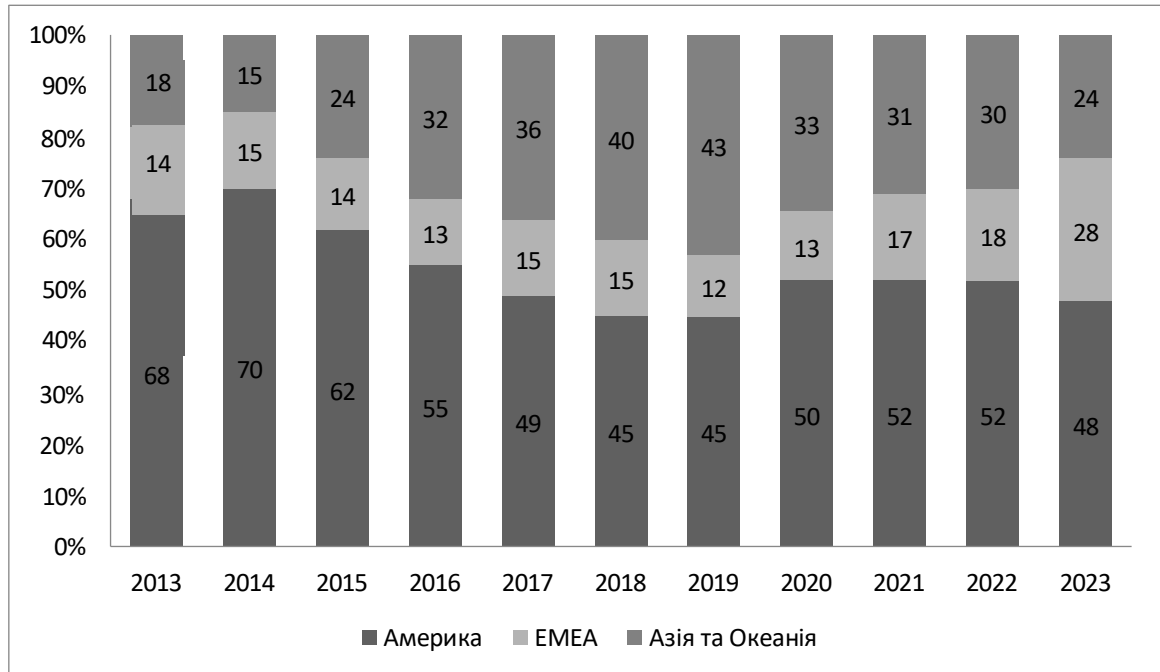


Рисунок 2.1 - Глобальний розподіл венчурного капіталу за призначенням у мільярдах доларів США (\$B) з використанням накопичених відсотків

Джерело: [25]

Таким чином, даний рисунок відображає, що глобальний аналіз розвитку венчурного капіталу підтверджує, що, хоча Сполучені Штати Америки залишаються лідером за загальним обсягом венчурних інвестицій, регіон ЕМЕА (Європа, Близький Схід і Африка) відзначає стабільний та послідовний ріст протягом останніх п'яти років.

Венчурний капітал завжди аналізується, на якій із стадій він знаходиться:

- стадія стартапу (раунди від 0 до 15 мільйонів доларів).
- стадія прориву (раунди від 15 до 100 мільйонів доларів).
- розширення (раунди понад 100 мільйонів доларів).

Це забезпечує більш послідовну та позачасову сегментацію венчурного капіталу та ландшафту стартапів.

Таблиця лідерів Crunchbase Megadeals — це підібраний список раундів венчурного фінансування на суму понад 100 мільйонів доларів США у 2023 році для приватних компаній, розташованих у Сполучених Штатах. Хоча венчурне фінансування у 2023 році було значно повільнішим, ніж у 2021 році (рекордний рік для інвестицій венчурного капіталу), все ще є деякі компанії, які збирають великі раунди. Ця інформаційна панель базується на повних даних компанії з Crunchbase [24]. У таблиці 2.1 показані декілька найбільших раундів венчурного фінансування.

Таблиця 2.1 - Таблиця лідерів Crunchbase Megadeals за 2023 рік

Компанія	Сума млн. \$	Провідні інвестори	Оцінка млн. \$	Промислов ість	Дата повідомлення/ оголошення
Anthropic	4,000	Amazon	---	Штучний інтелект	25.09.23
Anthropic	300	Google	---	Штучний інтелект	03.02.23
Aera Therapeutics	193	ARCH Venture Partners, Google Ventures, Lux Capital	---	Біотехноло гія	16.02.23
Bicara Therapeutics	108	Red Tree Venture Capital, RA Capital Management	---	Біотехноло гія	06.03.23
Metagenomi	100	Novo Holdings A/S, Catalio Capital Management, Symbiosis	---	Біотехноло гія	05.01.23
Redpanda Data	100	Lightspeed Venture Partners, Google Ventures, Haystack		Бази даник	27.01.23
Electric Hydrogen	380	Microsoft's Climate Innovation Fund, BP Ventures	1,000	Енергія	02.10.23
Adept AI	350	General Catalyst, Spark Capital	1,000	Штучний інтелект	14.03.23
Axiom Space	350	Aljazira Capital, Boryung Pharmaceutical	1,000	Космічна техніка	8/21/23
Madhive	300	Goldman Sachs Asset Management	1,000	Реклама	6/13/23

Джерело: [24]

По даним з таблиці 2.1 можна дізнатися інформацію про ключові фінансові та промислові події в сфері венчурного капіталу і може бути корисною для аналізу трендів у фінансуванні стартапів і розвитку важливих галузей.

Обсяг глобального ринку венчурних інвестицій за підсумками 2023 року становив \$345,7 млрд, що на 35% менше за показник річної давності в \$531,4 млрд [26]. Про це свідчать дані аналітичної компанії PitchBook, опубліковані на початку січня 2024 року (рис. 2.2).

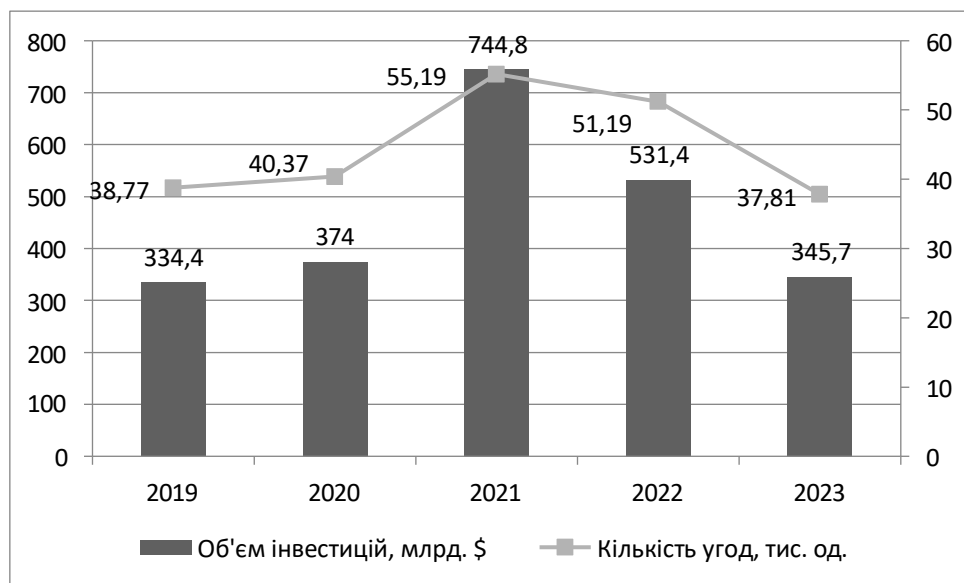


Рисунок 2.2 - Глобальний ринок венчурних інвестицій

Джерело: [26]

Глобальне венчурне фінансування у 2022 році склало 531,4 мільярдів доларів США, що на 35% менше за рік. Фінансування венчурного капіталу скоротилося у 2022 році через численні чинники, які вплинули на світову економіку, від зростання процентних ставок до падіння оцінки публічних компаній і економічної невизначеності, посиленої війною в Україні. Навіть найактивніші інвестори-стартапи відмовилися від венчурного фінансування у 2022 році.

Хоча фінансування венчурного капіталу сповільнилося у 2022 році порівняно з 2021 роком, венчурні інвестори все одно витратили минулого року на 100 мільярдів доларів більше, ніж 342 мільярди доларів, які вони інвестували у 2020 році.

Фінансування венчурного капіталу для стартапів у всьому світі продовжувало падати в першому кварталі 2023 року, знизившись на 53% порівняно з аналогічним періодом минулого року до 76 мільярдів доларів.

Венчурні інвестиції у світі в 2023 році виявилися найнижчими з 2019 року, коли їх обсяг вимірювався \$333,4 млрд. Крім вкладень, скоротилася і кількість інвестиційних угод: якщо в 2022 році їх кількість вимірювалась через - 37 809. Таким чином йдеться про падіння на 27%.

На північноамериканському ринку венчурні компанії уклали у 2023 році близько 15 тис. інвестоперацій на загальну суму \$170,6 млрд. Середній чек у рамках раундів фінансування у 2023-му знизився по відношенню до 2022 року на 30%. Американські венчурні фонди отримали від інвесторів \$66,9 млрд, що на дві третини менше, ніж роком раніше [27].

При переважній частці венчурних інвестицій у компанії США (2023 року, за попередніми даними, вони склали \$170,6 млрд) їх розмір скоротився на 29,6% порівняно з 2022 роком. Скоротилося й кількість угод: з урахуванням лише скоєних (13 608) падіння становило 22,6%, включаючи і передбачувані (ще 2158) — 10,4%. Обсяг коштів, залучений венчурними фондами в США, становив лише \$66,9 млрд, що майже в 2,6 раза менше, ніж у 2022 році [27].

Винятком із загальної тенденції стали венчурні компанії, що працюють на американському ринку. 2023 року обсяг угод у цьому регіоні зріс на 40% і перевищив \$2 млрд [24].

Andreessen Horowitz і General Catalyst очолювали найбільшу кількість пост-посівних інвестицій у першому кварталі 2023 року. Хоча ці раундові підрахунки впали порівняно з показниками венчурних капіталів за 2021 і 2022 роки, наступними у списку йдуть Google Ventures і Altos Ventures, які фактично ввели більше круглих підрахунків у порівнянні.

За даними Crunchbase, після залучення \$21,5 млрд у 2022 році, у 2023-му стартапи, що працюють з технологіями Web3, отримали близько \$7,8 млрд. Тим часом штучний інтелект знаходиться у центрі уваги: у 2023 році відповідні проекти залучили \$50 млрд інвестицій, що на 9% більше, ніж роком раніше.

Найбільші кошти на цьому ринку дісталися компаніям OpenAI, Anthropic та Inflection AI, які залучили \$18 млрд у 2023 році [24].

За словами експертів, 2023 виявився одним з найневдаліших в історії стартапів [27]. Вся венчурна індустрія опинилася в глибокій кризі, зазначають експерти: проекти стають банкрутами, так і не знайшовши інвесторів, а ті масово списують збитки і не можуть забезпечити необхідну дохідність своїм фондам та партнерам. Зниження прибутковості венчурних інвестицій ускладнює залучення нових коштів у фонди, що ще більше обмежує масштаби потенційних вкладень у стартапи.

Згідно з аналізом даних Crunchbase, перший квартал 2024 року став другим найнижчим фінансуванням глобальних стартапів з початку 2018 року. Цей факт відображає деяку нестабільність на ринку венчурного капіталу та можливий вплив зовнішніх чинників на фінансові рішення інвесторів [24].

Згідно з даними Crunchbase, глобальне венчурне фінансування досягло 66 мільярдів доларів у першому кварталі, що на 6% більше, ніж у попередньому кварталі. Однак цей показник скоротився на 20% у порівнянні з аналогічним періодом попереднього року. Таке зменшення може бути пов'язане з різноманітними факторами, включаючи економічну нестабільність, геополітичні турбулентності та зміни в інвестиційних стратегіях [24].

Найнижчим показником за останні шість років був попередній квартал, четвертий квартал 2023 року. Це може свідчити про тимчасові труднощі або переходові періоди для глобального ринку стартапів та венчурного капіталу. Враховуючи це, інвестори можуть приймати більш обережний підхід до інвестицій у стартапи протягом наступних кварталів, до тих пір, поки не буде більшої стабільності і прозорості в ринкових умовах.

Хоча обсяги фінансування за останній квартал з часом дещо збільшаться в міру додавання та перегляду даних, загальні прогнози інвесторів залишаються обережними. Це може відображати загальну невизначеність щодо майбутніх перспектив ринку інвестицій у стартапи та венчурного капіталу.

На рисунку 2.3 зображено світовий обсяг венчурного долара до першого кварталу 2024 року

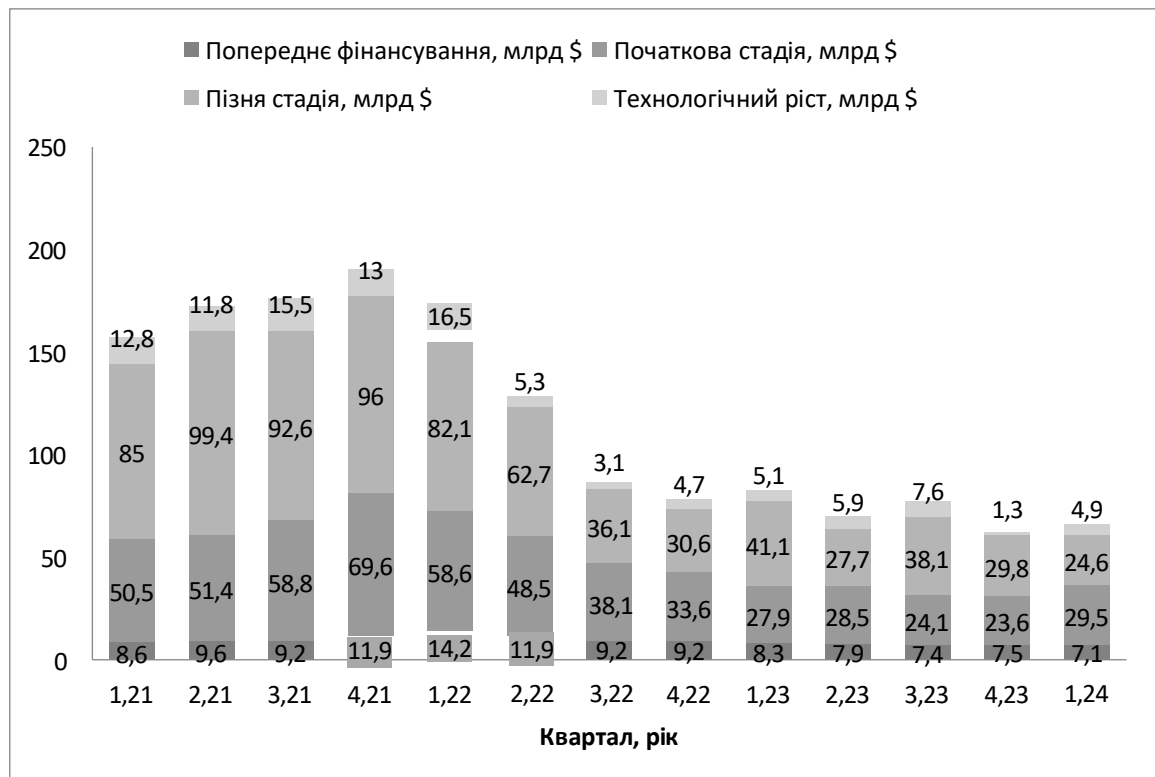


Рисунок 2.3 - Світовий обсяг венчурного долара до першого кварталу 2024 року

Джерело: складено автором на основі [25]

З даного рисунку бачимо, що компанії попереднього фінансування залучили трохи більше 7 мільярдів доларів США, що на понад 1 мільярд доларів менше за рік. Фінансування на ранній стадії зросло в I кварталі. Фінансування на цьому етапі склало близько 29,5 мільярдів доларів США, що на 6% більше, ніж у минулому році. Компанії на пізній стадії залучили 29,5 мільярда доларів США, що на 36% менше, ніж у минулому році, що є найбільшим відступом у першому кварталі.

Таким чином, глобальне венчурне фінансування у 2022 році склало 531,4 мільярдів доларів США, що на 35% менше за попередній рік. Це скорочення було наслідком численних факторів, включаючи економічну нестабільність, зміни в оцінках публічних компаній та геополітичні турбулентності, зокрема війну в Україні. Навіть ключові учасники венчурного ринку відмовилися від

фінансування стартапів у 2022 році. Хоча фінансування венчурного капіталу зменшилося у порівнянні з попереднім роком, інвестори все ще витратили на це значно більше, ніж у 2020 році. У першому кварталі 2023 року спостерігалася подальша зниження динаміка венчурного фінансування, що зменшилось на 53% порівняно з попереднім роком, до 76 мільярдів доларів. Інвестиції венчурного капіталу в 2023 році були найнижчими з 2019 року, з падінням на 27% у порівнянні з попереднім роком. Хоча більшість венчурних інвестицій зосереджувалася в США, обсяг і кількість угод у цьому регіоні також зменшилися. На фоні загального спаду венчурного фінансування, окремі компанії, зокрема ті, що спеціалізуються на технологіях Web3 та штучному інтелекті, продовжують залучати значні інвестиції. Однак загальний настрій інвесторів залишається обережним, відображаючи загальну невизначеність на ринку венчурного капіталу.

2.2 Характеристика венчурної діяльності в Україні

Україна активно розвиває сферу венчурних інвестицій через функціонування інститутів спільного інвестування (ІСІ) їх активів та компаній з управління активами (КУА), які включають в себе корпоративні інвестиційні фонди та пайові інвестиційні фонди. Створення інвестиційних фондів в Україні розпочалося у 1994 році, але термін "корпоративний інвестиційний фонд" вперше з'явився у внутрішньому законодавстві лише у 2001 році з прийняттям Закону України "Про інститути спільного інвестування (пайові та корпоративні інвестиційні фонди)". Згідно із Законом України "Про інститути спільного інвестування", який набрав чинності з 1 січня 2014 року, сьогодні функціонування корпоративних інвестиційних фондів урегульовано відповідним чином [29, с. 15].

Цей правовий фреймворк створює необхідні умови для розвитку венчурних інвестицій в Україні, сприяючи залученню інвестицій та підтримці

інноваційного підприємництва. Крім того, існуючі інвестиційні фонди, які забезпечують доступ до капіталу для молодих технологічних компаній та стартапів, допомагаючи їм реалізувати свій потенціал і зростати на ринку.

Надзвичайно важливою є постійна модернізація та удосконалення правового середовища, що регулює венчурну діяльність, для створення ще більш сприятливих умов для інвестування та розвитку стартапів. Це дозволить залучити більше інвестицій та стимулювати інноваційні ідеї та проекти в Україні.

У період з 1992 по 2001 роки в Україні відбувався перший етап розвитку венчурних фондів, що відзначався значними іноземними інвестиціями. Цей період відзначався не лише залученням інвестицій з-за кордону, але й активною участю міжнародних фондів та організацій у створенні венчурних ініціатив. Починаючи з 1994 року, в Україні почали діяти інвестиційні фонди та компанії, що регулювалися Положенням “Про інвестиційні фонди та інвестиційні компанії”, затвердженим указом Президента України. У цей період венчурні ініціативи були спрямовані не лише на створення прибуткових підприємств, але й на впровадження інновацій у важливі сфери економіки, що сприяло загальному розвитку країни [30, с. 82].

У зв'язку з початком процесу приватизації в Україні виникла потреба в активному фінансуванні підприємств та нових ініціатив. Такі венчурні фонди, як Western NIS Enterprise Fund, Sigma Blayzer та фонд прямих інвестицій “Україна”, стали невід'ємною частиною цього процесу, сприяючи стабілізації та розвитку важливих галузей економіки. Починаючи з 2001 року, розпочався другий етап розвитку венчурних фондів, який продовжує розкривати нові можливості для інвестицій та розвитку бізнесу в Україні. У цьому етапі венчурні фонди стають ще більш доступними для різноманітних суб'єктів, що дозволяє залучати більше ресурсів для розвитку інноваційних проектів та новаторських підприємств [31, с. 93].

Набуття чинності Законом України “Про інститути спільного інвестування” від 1 січня 2014 року відкрило нові перспективи для венчурного

розвитку в країні, створюючи більш прозорі та привабливі умови для інвестицій у секторі венчурного капіталу. Це сприяє не лише розвитку інноваційних проєктів, але й забезпечує стабільний економічний розвиток країни в цілому.

Україна переживає складний період, коли економічна нестабільність та політичні турбулентності впливають на всі сфери життя країни. На тлі триваючої економічної кризи та невпевненості на фінансовому ринку інститути спільного інвестування в Україні зазнають значних викликів. Застосування нових законодавчих та податкових змін створює додаткові труднощі для цих інститутів, обмежуючи їхню можливість залучення та розподілу капіталу [31, с. 41].

У такому середовищі підприємництво стикається зі значним тиском з боку влади, що призводить до збільшення ризиків для бізнесу та інвесторів. Це може призвести до згортання активності в сфері інститутів спільного інвестування, оскільки вони шукають способи пристосуватися до нових умов та зменшити свої ризики. Водночас, зменшення кількості та обсягів інвестиційних проєктів може призвести до затримок у розвитку інноваційних галузей та стартапів, що загрожує загальному інноваційному потенціалу країни.

Отже, сучасна ситуація в Україні вимагає комплексного підходу до вирішення проблем в сфері інститутів спільного інвестування. Необхідно активно впроваджувати реформи, спрямовані на поліпшення інвестиційного клімату, зменшення адміністративних бар'єрів та створення сприятливих умов для розвитку підприємництва та інновацій. Тільки таким шляхом можна забезпечити сталість та зростання сектору інститутів спільного інвестування в майбутньому.

Станом на 30.09.2023 в структурі активів венчурних ІСІ (рис. 2.4) частка акцій становила 1,35%, інших активів – 86,35%, частка грошових коштів та депозитів – 2,19%. Нерухомість та векселі – 3,37%, цінні папери – 1,1%.

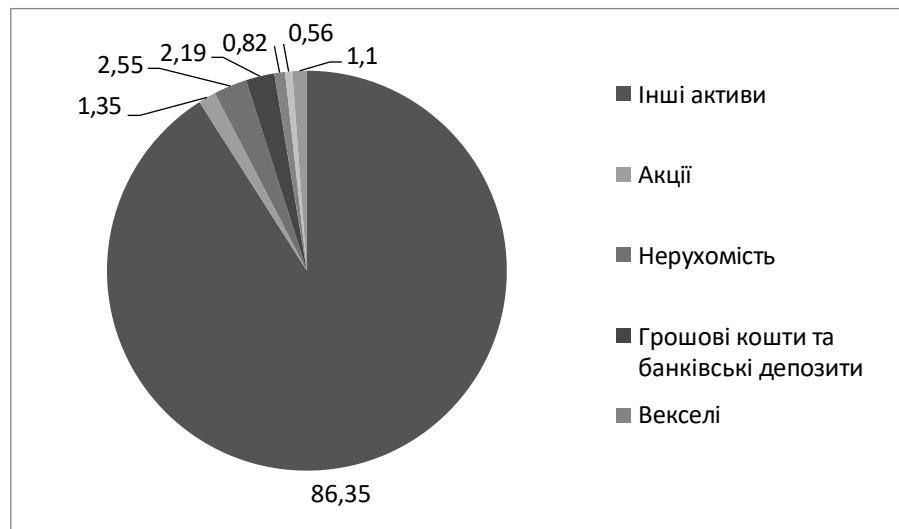


Рисунок 2.4 - Структура активів венчурних ІСІ

Джерело: складено автором на основі[32]

Цей розподіл показує, що венчурні ІСІ мають різноманітну структуру активів з великою часткою "інших активів", яка може включати різні інвестиції. Акції, грошові кошти та депозити, нерухомість і векселі, а також цінні папери складають меншу частку активів, що може відображати інвестиційну стратегію венчурних ІСІ, спрямовану на баланс між ризиками та потенційними прибутками.

Розглянемо як змінювалися активи під управлінням КУА у венчурних ІСІ за період 2019-2023 років (рис. 2.5) допомагає виявити тенденції в інвестиційних потоках, визначити, чи зростає інтерес до венчурного інвестування в Україні, а також зрозуміти загальну динаміку ринку.

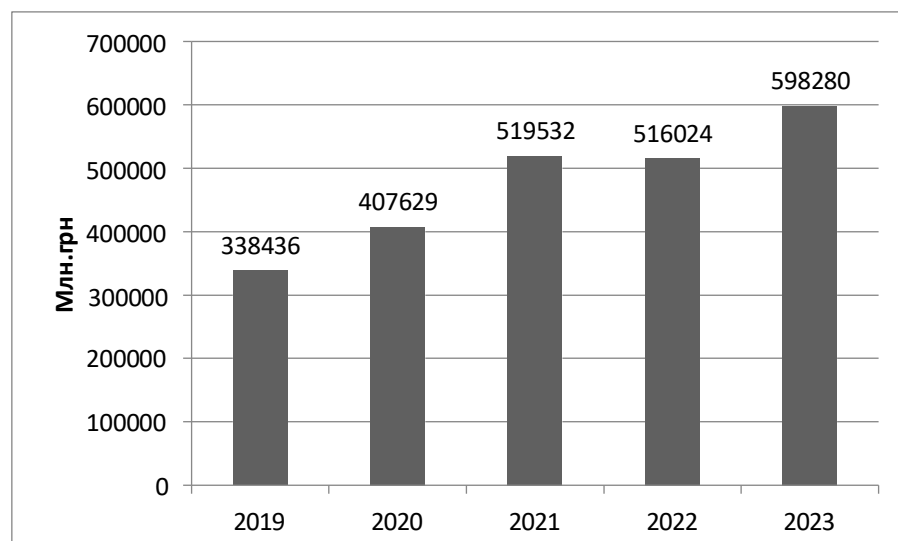


Рисунок 2.5 - Активи в управлінні КУА

Джерело: складено автором на основі [32]

Ці дані демонструють позитивну динаміку та показують, що венчурні інвестиції в Україні продовжують зростати, що відкриває перспективи для інноваційних проєктів та бізнесів у майбутньому.

Суб'єктами інвестування в ІСІ є різні особи та організації, які вносять капітал до фонду з метою отримання прибутку. До них відносяться юридичні та фізичні особи, які можуть бути резидентами або нерезидентами. Розміри їх вкладів в венчурні фонди наведені на рис. 2.6

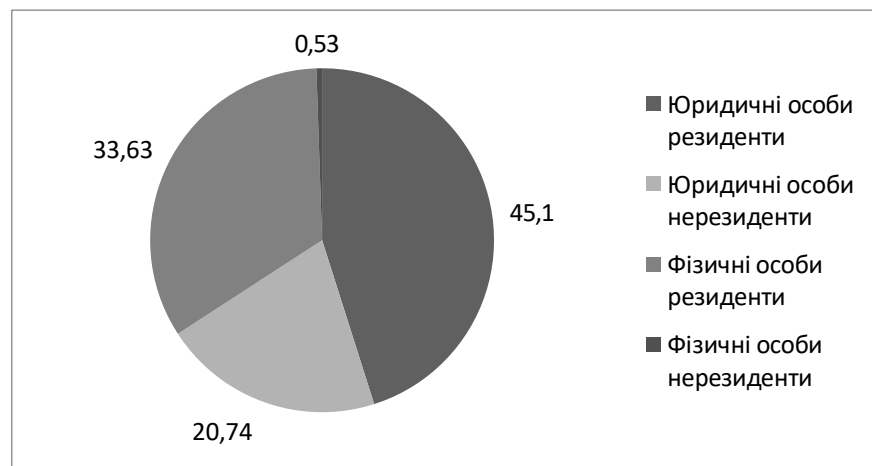


Рисунок 2.6 - Типи суб'єктів інвестування та розмір вкладених активів у венчурних фондах в Україні на 2023 р.

Джерело: складено автором на основі [32]

Найбільш активними інвесторами є юридичні та фізичні особи резиденти, часта яких складає 45,1% та 33,63% відповідно. Юридичні особи нерезиденти вкладають 20,74%, а фізичні особи нерезиденти лише 0,53%.

У 2020 року інвестиції в українські стартапи (більшість з них пов'язані з інформаційними технологіями) досягли \$571 млн, що стало рекордним значенням за всю історію ринку. На рисунку 2.7 показано річний інвестиційний обсяг венчурного капіталу у 2014–2021 роках У порівнянні з 2019 обсяг вкладень зріс на \$27 млн. Про це свідчать дані компанії AVentures Capital [33].



Рис. 2.7 - Річний інвестиційний обсяг венчурного капіталу у 2014–2021 роках

Джерело: [33]

Українські венчурні фонди мають важливе значення для розвитку інноваційного бізнесу в країні, оскільки вони забезпечують фінансування для стартапів та інноваційних компаній, які часто потребують коштів на ранніх стадіях розвитку. Венчурні фонди не лише надають фінансові ресурси, а й пропонують цінну експертизу, консультації та доступ до мережі контактів, що може бути критичним для успіху новостворених компаній.

Значення венчурних фондів особливо зросло в Україні в останнє десятиліття, оскільки країна стає все більш помітною на світовій карті технологічних інновацій та стартапів. Інвестиції від українських венчурних фондів допомагають перспективним проектам та компаніям отримати необхідний стартовий капітал, масштабуватися та виходити на міжнародні ринки. В таблиці 2.2 наведені провідні українські венчурні фонди, які активно інвестують у перспективні проекти:

Таблиця 2.2 - Українські венчурні фонди

Венчурний фонд	Характеристика	Напрями інвестування
AVentures Capital	Один із найбільших венчурних фондів в Україні, інвестує у стартапи та інноваційні компанії в технологічному секторі. AVentures Capital має широку присутність на міжнародних ринках.	Штучний інтелект, IT-аутсорсинг, електронна комерція.
Horizon Capital	Спеціалізується на інвестиціях у компанії, які працюють у сфері технологій, споживчих товарів, фінансових послуг та інших галузях. Horizon Capital відомий своїми інвестиціями в українські компанії з високим потенціалом зростання та значним експортним потенціалом.	Споживчі товари, фінансові послуги, медіа.
TA Ventures	Орієнтований на інвестиції в стартапи на ранній стадії розвитку. Активно співпрацює з іншими венчурними фондами та підтримує міжнародні інноваційні проекти.	Цифровий маркетинг, е-комерція мобільні додатки, HealthTech, SaaS та DeepTech.
SMRK VC Fund	Фокусується на інвестиціях у стартапи на ранніх стадіях розвитку. Надає фінансову підтримку та менторинг компаніям з високим потенціалом зростання.	Технології, штучний інтелект, інтернет-платформи, е-комерція.
VentureHub	Орієнтований на інвестиції у стартапи з різних галузей. Працює з інноваційними компаніями та стартапами, забезпечуючи їм фінансову підтримку та консультації.	Інформаційні технології, медіа, е-комерція

Джерело: складено автором на основі [32]

Ці фонди відіграють ключову роль у підтримці української інноваційної екосистеми, забезпечуючи не лише фінансування, а й досвід, консультації та сприяючи формуванню позитивного середовища для розвитку підприємництва в Україні. З даної таблиці випливає, що найбільш привабливими сферами для венчурних фондів є сфера IT, е-комерція, штучний інтелект, мобільні додатки.

У 2020 році зазначені чотири глобальні компанії з українським корінням, а саме GitLab, Creatio, Restream та airSlate, викликали особливий інтерес як серед міжнародних інвесторів, так і серед споживачів. Передові технології та інноваційні підходи цих компаній сприяли залученню великого обсягу інвестицій, що відобразилося у загальній сумі залучених коштів [33, с. 93].

GitLab, яка стала першою багатомільярдною компанією, заснованою в Україні, виокремила особливу оцінку у \$6 млрд, що є вражаючим

показником українського IT-сектору. Разом із цим Creatio, Restream та airSlate також відіграли значну роль у приверненні інвестиційного капіталу, демонструючи високий рівень ефективності та конкурентоспроможності на світовому ринку [34, с. 140].

У цьому ж контексті важливою стала активність українських стартапів на ранній стадії фінансування, зокрема на посівних та А-раундах, де зафіксовано значне зростання обсягу інвестицій порівняно з попередніми роками. Це свідчить про довіру міжнародного співтовариства до потенціалу українського ринку та його здатності до інноваційного розвитку.

Зазначимо також, що різноманітність секторів, в яких працюють українські компанії, відображається в рейтингу найбільш успішних гравців, що є показником багатогранності індустріального ландшафту країни. Це свідчить про розвиненість та потенціал різних сфер економіки України, які привертають увагу світових інвесторів і споживачів.

За словами експертів, більшість вкладень надійшла від найбільших компаній, які або вже мають R&D-центри в Україні, або готуються їх запустити. Інвестували в українські стартапи переважно іноземні венчурні фонди: у seed-раунді їхня частка становила 66% порівняно з 34% українського капіталу, а в раунді А закордонні інвестори вкладали ще більше – 89% [33].

Українські компанії, такі як Grammarly, Firefly Aerospace та People.ai, є прикладом виняткового успіху та інноваційного підходу до бізнесу. Їхні досягнення в умовах високої конкуренції та економічної нестабільності свідчать про потужний потенціал українського IT-сектору. Особливо вражаючим є той факт, що усього на три компанії з українським корінням припало понад половина фінансування у 2021 році, що свідчить про високий рівень довіри з боку інвесторів та фінансових установ [30, с. 87].

Значний внесок у розвиток українського бізнесу зробив GitLab, який став однією з перших українських компаній, що здійснила публічне розміщення акцій [31, с. 89]. Цей історичний момент відображає не лише зростання капіталізації

компанії, але й підтверджує потужний потенціал українського IT-сектору на міжнародному ринку.

Окрім успіху в IT-секторі, 2021 рік також відзначився значним прогресом в електронній комерції в Україні. Ринок електронної торгівлі зростає з кожним роком, але цього року він побив усі рекорди, досягнувши оцінюваного обсягу у \$4,4 мільярда. Проте, військові дії в країні серйозно підірвали цей сектор, викликаючи серйозні втрати та проблеми з доставкою. Це підкреслює важливість адаптації бізнесу до змінюваних умов і необхідність розробки стратегій виживання та відновлення.

У 2021 році інвестиції у космічні технологічні компанії зросли на 50%, що свідчить про збільшення зацікавленості у цьому напрямку. Український space-tech активно розвивався, намагаючись відстежувати та навіть випереджати світові тренди. Firefly Aerospace, під контролем Макса Полякова, виявився на передовій лінії цього руху. Ще з 2018 року, коли було здійснено придбання компанії та проведено ребрендинг, Firefly Aerospace привертав значні інвестиції. У 2021 році компанія успішно залучила фінансування у розмірі \$75 мільйонів у першому раунді та \$100 мільйонів у другому, відзначившись на міжнародній арені космічних інновацій [33].

Проте, навіть найперспективніші проекти можуть зіткнутися з несприятливими обставинами. У грудні 2021 року Макс Поляков продав компанію та закритий офіс Firefly Aerospace у Дніпрі. Цей рішучий крок був зумовлений складними умовами в космічній індустрії, а також глобальними тенденціями, які вплинули на діяльність компанії. Однак, попри це, 2022 рік ознаменував перехід від space-tech до military-tech сфери, що свідчить про гнучкість і адаптивність українських компаній до змін у галузі [33].

Паралельно з розвитком космічних технологій, в Україні також спостерігається активний розвиток військових проектів. Розробка та впровадження ПКР "Нептун", яка успішно пройшла випробування, демонструє потенціал української військово-промислової сфери [29, с. 62]. Крім того, ростуть ініціативи в IT-секторі, спрямовані на розвиток цивільних застосувань.

Наприклад, платформи для збору донатів та гуманітарної допомоги, а також корисні додатки для підтримки повсякденних потреб, що свідчить про широкий спектр інновацій в українському технологічному просторі.

Закордонні компанії та інвестиційні фонди стають все більш активними у підтримці українських IT-стартапів, що є важливим стимулом для розвитку інноваційної галузі в країні. Надання фінансової підтримки та доступу до різноманітних ресурсів з боку таких міжнародних партнерів відіграє ключову роль у забезпеченні стабільного зростання українських стартапів та їхнього успіху на світовому ринку.

Наприклад, програма грантів від Google, яка пропонує фінансування до \$100 тисяч, надає стартапам унікальну можливість отримати не лише фінансову підтримку, але й доступ до експертних знань та технологій, що допомагають їм швидше розвиватися та просувати свої ідеї на ринку. Загальний обсяг фонду, що виділяє кошти на підтримку українських стартапів, досягає \$5 мільйонів, що відкриває широкі можливості для реалізації інноваційних проектів [25].

Крім того, інші інвестиційні ініціативи, такі як Poland Prize Hub, дозволяють українським стартапам отримати фінансову підтримку до \$70 тисяч, що є додатковим джерелом фінансування для їхнього розвитку та зростання. Також платформа UA Founders, створена іспанськими розробниками, допомагає українським стартапам та іноземним компаніям, що бажають надати підтримку, знаходити одне одного, створюючи потужну мережу для співпраці та розвитку інновацій [33].

Значна роль у розвитку стартапової екосистеми також належить українським фондам, які самі запускають програми підтримки. Наприклад, фонд 7Wings, заснований українськими підприємцями Денисом Довгополим та Іваном Петренком, активно сприяє створенню сприятливого середовища для розвитку та інноваційного росту молодих підприємців в Україні [29, с. 41].

Таким чином, венчурна діяльність в Україні зазнала значного розвитку протягом останніх десятиліть, зокрема в сфері інформаційних технологій, програмного забезпечення та інноваційних стартапів. Інвестори венчурного

капіталу активно сприяють створенню та розвитку нових технологічних проєктів, надаючи фінансову підтримку та експертну допомогу. Однак існують виклики, такі як недостатня доступність ризикового капіталу для стартапів, а також потреба у поліпшенні інвестиційного клімату та правового середовища для залучення більшої кількості інвесторів. У відповідь на ці виклики, уряд та інші зацікавлені сторони активно працюють над створенням сприятливої екосистеми для венчурного капіталу в Україні, сприяючи подальшому розвитку цього сектору.

2.3 Перспективні напрями венчурного інвестування в системі глобальних джерел інноваційного розвитку

Суспільні та екологічні проблеми стають все більш актуальними та настійливими, венчурні капіталісти у всьому світі спрямовують свої інвестиції на стартапи, які не лише приносять прибуток, але й мають потенціал позитивного впливу на соціальну та екологічну сфери. Такі компанії активно вирішують глобальні виклики, такі як зміна клімату, біорізноманіття, охорона здоров'я та інші, через впровадження інноваційних технологій та підходів.

Венчурні фонди та інвестори розуміють, що сталість і соціальна відповідальність стають ключовими факторами успіху в сучасному світі. Тому вони шукають компанії, які не лише мають потенціал для фінансового зростання, але й активно працюють над розробкою і реалізацією продуктів та послуг, що сприяють сталому розвитку і покращенню якості життя.

Основні напрями очікування від фінансування стартапів у майбутньому наведені на рисунку 2.8

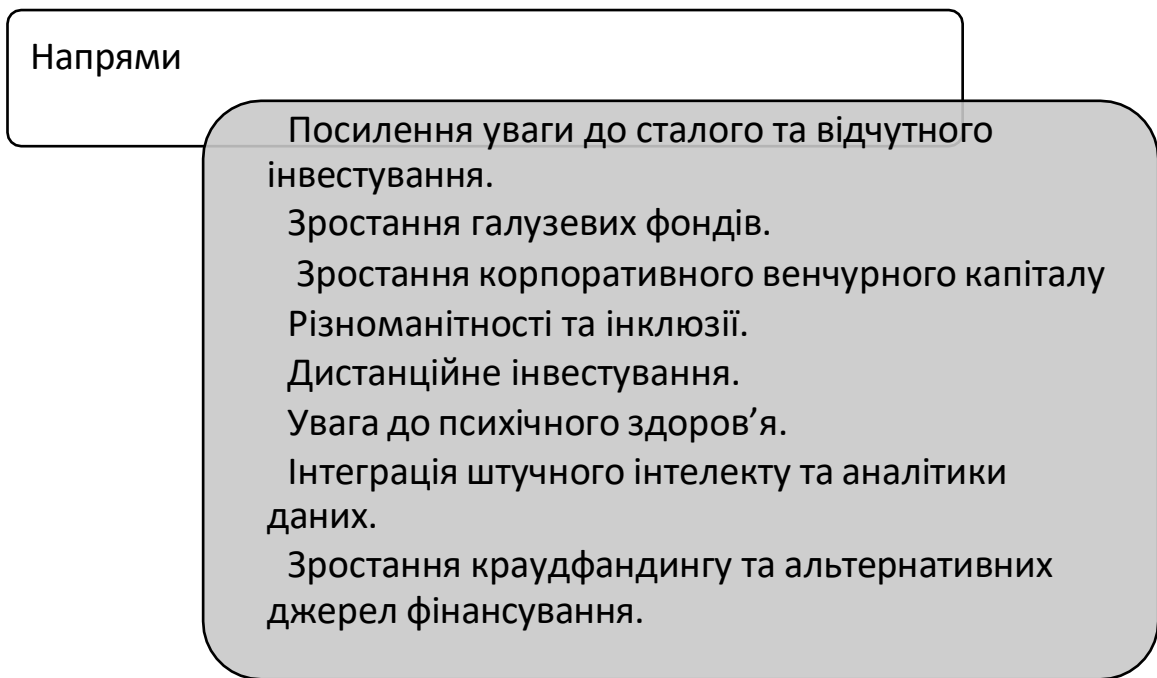


Рисунок 2.8 - Напрями очікування від фінансування стартапів у майбутньому
Джерело: складено автором

Розглянемо кожен із напрямів детальніше.

Пріоритетними напрямками венчурного інвестування стають інноваційні рішення у галузі відновлюваної енергетики, зменшення викидів CO₂ та інших шкідливих речовин у атмосферу, збереження водних ресурсів, боротьба зі світовими проблемами у сфері охорони здоров'я та вирішення проблеми продовольчої безпеки [35, с. 54].

Наприклад, компанія венчурного капіталу Obvious Ventures чітко зосереджена на інвестуванні в компанії, які вирішують глобальні проблеми, такі як зміна клімату, охорона здоров'я та збереження ресурсів. Її портфель включає інноваційні проекти у сфері альтернативної енергетики, ефективного використання ресурсів та здорового способу життя, які мають потенціал змінити світ до кращого [33].

Хоча фонди венчурного капіталу широкого профілю існуватимуть завжди, очікується зростання галузевих фондів. Ця тенденція відображає розвиток ринку та поглиблення спеціалізації у сфері інвестицій. Галузеві фонди спеціалізуються на інвестуванні в стартапи в певному секторі, такому як охорона здоров'я, фінансові технології чи штучний інтелект. Вони глибоко розуміють унікальні

виклики та можливості в обраному ними секторі, що дозволяє їм надавати більш адаптовану підтримку та рекомендації стартапам.

Наприклад, AI Fund є одним із таких галузевих фондів, який зосереджується виключно на інвестиціях у стартапи зі штучного інтелекту. Цей фонд має глибокі знання у сфері штучного інтелекту, розуміє технологічні та економічні тенденції, а також має широку мережу зв'язків у цій галузі. Такий фокус дозволяє AI Fund надавати значну експертну підтримку та інвестиційні можливості для стартапів, які працюють у сфері штучного інтелекту [25].

Зростання галузевих фондів свідчить про тенденцію до більш спеціалізованих та зосереджених інвестиційних підходів. Це може сприяти збільшенню кількості інноваційних проєктів у конкретних галузях, розвитку нових технологій та прискоренню їх комерціалізації. Такі фонди допомагають стимулювати інновації у вибраних секторах та сприяють подальшому розвитку технологій та ринків.

Постійне зростання корпоративного венчурного капіталу є яскравою тенденцією в останні роки. Чимало корпорацій відкривають власні підрозділи венчурного капіталу для інвестування в перспективні стартапи. Ця стратегія дозволяє компаніям активно брати участь у формуванні інноваційного ландшафту, а також забезпечує доступ до перспективних технологій та ідей, які можуть стати ключовими для майбутнього успіху. Відкриття підрозділів венчурного капіталу стає стратегічним рішенням для багатьох компаній, оскільки вони усвідомлюють важливість інновацій та готовність до співпраці зі стартапами для досягнення своїх стратегічних цілей.

Очікується, що ця тенденція збережеться і навіть зміцниться у майбутньому. Зростаючий інтерес корпорацій до венчурного інвестування свідчить про їх бажання впроваджувати інноваційні рішення, досліджувати нові ринки та змінювати свою стратегію розвитку. Крім того, багато компаній усвідомлюють, що співпраця зі стартапами може приносити значні вигоди у вигляді доступу до нових технологій, ринків та талантів [35, с. 69].

Корпоративний венчурний капітал надає стартапам не лише фінансову підтримку, але й доступ до ресурсів, досвіду та потенційних партнерств. Це дозволяє стартапам отримувати значну конкурентну перевагу на ринку і швидше розвиватися. Одним із яскравих прикладів успішного корпоративного венчурного капіталу є Google Ventures (GV), підрозділ венчурного капіталу Alphabet Inc. GV інвестував у численні успішні стартапи, такі як Uber і Slack, що підтверджує ефективність цього підходу до інвестування [28, р. 327].

Наголос на різноманітності та інклюзії в індустрії венчурного капіталу відображає важливі зміни, які відбуваються у цьому секторі. Історично венчурний капітал був досить одноманітним і мало різноманітним за складом своїх інвесторів та засновників стартапів. Проте, останнім часом спостерігається зростаюча увага до проблеми відсутності різноманітності та важливості інклюзії у цьому секторі.

Зростає визнання того, що різноманітність є ключовим чинником для стимулювання інновацій та досягнення успіху венчурних проєктів. Венчурні капіталісти все більше усвідомлюють важливість інвестування у стартапи, засновані жінками, представниками меншин та іншими малопредставленими групами [26]. Ця тенденція відображає не лише соціальну відповідальність, але й бізнес-стратегію, оскільки різноманітні команди мають більше потенціалу для інновацій та створення цінності.

Наприклад, фонд Backstage Capital, заснований Арланом Гамільтоном, є яскравим прикладом ініціативи, спрямованої на підтримку недостатньо представлених засновників стартапів. Цей фонд активно інвестує у стартапи, засновані жінками, представниками кольорової та інших малопредставлених груп, щоб допомогти усунути дефіцит фінансування та надати можливості тим, кого історично ігнорували. Такі ініціативи сприяють створенню більш інклюзивного та різноманітного венчурного капіталу, що сприяє інноваціям та створенню значної соціальної та економічної цінності [26].

Перехід до дистанційного інвестування та віртуальної належної перевірки є однією з ключових трансформацій, які відбулися в індустрії венчурного

капіталу внаслідок пандемії COVID-19. Система обмежень та соціального дистанціювання, запроваджена для запобігання поширенню вірусу, змусила інвесторів та стартапи переглянути свої підходи до роботи та взаємодії. Для венчурних капіталістів це означає можливість проводити належну перевірку та розгляд інвестиційних можливостей зручно та ефективно з будь-якого місця світу.

Цей перехід до дистанційного інвестування має потенціал створити більш глобальну та децентралізовану венчурну екосистему. Інвестори тепер можуть досліджувати та інвестувати в стартапи не лише у своїй місцевій екосистемі, але й по всьому світу. Ця можливість відкриває двері для стартапів з регіонів, які раніше не були таким активними венчурними екосистемами, і дозволяє їм залучати фінансування та експертну підтримку [25].

Наприклад, компанія Remote First Capital є ілюстрацією такої нової тенденції. Вони спеціалізуються на інвестуванні в стартапи на ранніх стадіях розвитку, незалежно від їх місцезнаходження. Цей підхід дозволяє їм виявляти та підтримувати перспективні проекти з усього світу, забезпечуючи їм доступ до необхідного капіталу та експертної підтримки [36, с. 34].

У цілому, перехід до дистанційного інвестування та віртуальної належної перевірки відкриває нові можливості для інвесторів та стартапів, роблячи венчурну екосистему більш доступною, глобальною та інклюзивною. Це створює перспективу для більш широкого кола підприємців та сприяє розвитку інноваційних проектів по всьому світу.

Підвищена увага до психічного здоров'я та благополуччя засновників стартапів є важливою тенденцією, яка набула особливого значення в останні роки. Саме через високий рівень стресу, невизначеність і навантаження, які є невід'ємною частиною підприємницького життя, психічне здоров'я засновників може стати суттєвим фактором, що впливає на їхню працездатність і довгостроковий успіх. Венчурні капіталісти визнають це і активно звертають увагу на підтримку добробуту та ментального здоров'я засновників, розуміючи,

що це є ключовим елементом стабільності і успіху їхніх інвестиційних портфелів.

Одним зі способів реалізації цієї тенденції є надання стартапам не лише фінансової підтримки, але й доступу до ресурсів, які сприяють покращенню їхнього психічного здоров'я. Це може включати в себе проведення менторських сесій, консультування з психологами або навіть надання психологічної підтримки в складних ситуаціях. Прикладом цієї практики є компанія Unshackled Ventures, яка не лише інвестує в іммігрантів-засновників, але й активно допомагає їм у вирішенні проблем, пов'язаних з імміграційними питаннями та психічним благополуччям. Цей підхід не лише допомагає забезпечити позитивну робочу атмосферу та ефективність команди, але й сприяє збереженню здоров'я та психічного благополуччя самого засновника, що є важливим фактором для стабільного розвитку бізнесу [27].

Такий підхід до підтримки засновників стартапів стає все більш поширеним серед венчурних капіталістів, які розуміють, що успішність їхніх інвестицій залежить не лише від технічного потенціалу проектів, але й від психічного стану та емоційного благополуччя команди засновників.

Інтеграція штучного інтелекту (ШІ) та аналітики даних стає ключовим елементом венчурного інвестування, привносячи нові можливості та підвищуючи ефективність процесу виявлення та оцінки інвестиційних можливостей. Венчурні капіталісти визнають потужний вплив, який може мати аналітика даних та ШІ на їхню діяльність, і все більше впроваджують ці технології для підтримки своїх інвестиційних рішень [24]. Завдяки аналізу великих обсягів даних та використанню складних алгоритмів ШІ, інвестори можуть отримати глибокі інсайти щодо ринкових тенденцій, прогнозувати поведінку індустрій та ідентифікувати потенційно успішні стартапи.

Платформи на базі штучного інтелекту дозволяють автоматизувати та оптимізувати процеси аналізу даних, що значно прискорює прийняття рішень. Інвестори можуть ефективно сканувати ринок, виявляти нові тренди та визначати потенційно успішні стартапи з мінімальними витратами часу та

ресурсів. Наприклад, SignalFire, компанія венчурного капіталу, заснована на ШІ, використовує власні алгоритми для пошуку та відбору перспективних стартапів. Їхні системи аналізують величезні обсяги даних, враховуючи різноманітні параметри та показники успішності, щоб ідентифікувати найбільш обіцяючі інвестиційні можливості [35, с. 17].

Однією з ключових переваг інтеграції ШІ та аналітики даних є здатність до точного прогнозування та мінімізації ризиків. Завдяки алгоритмам машинного навчання та глибокому аналізу ринкових даних, інвестори можуть зробити більш обґрунтовані рішення щодо потенційного успіху та прибутковості інвестицій. Це дозволяє їм знижувати ризики портфеля та забезпечувати більш стабільний дохід від своїх інвестиційних операцій. У цілому, інтеграція штучного інтелекту та аналітики даних перетворює процес венчурного інвестування, забезпечуючи інвесторам доступ до широкого спектру інформації та знань, необхідних для прийняття інформованих рішень. Ці технології стають необхідним інструментом для досягнення успіху в сучасній конкурентній венчурній екосистемі, де швидкість та точність прийняття рішень грають вирішальну роль.

Постійне зростання краудфандингу та альтернативних джерел фінансування стало суттєвим фактором у венчурній екосистемі, розширюючи можливості для стартапів та змінюючи ландшафт інвестицій. Хоча традиційний венчурний капітал продовжує залишатися важливим джерелом фінансування, альтернативні методи, такі як краудфандинг, набирають обертів та привертають увагу як стартапів, так і інвесторів [20].

Краудфандинг дозволяє стартапам отримати фінансування від широкого кола окремих інвесторів, уникнувши при цьому складних процесів, пов'язаних із традиційними формами фінансування. Платформи, як Kickstarter і Indiegogo, стали не лише джерелом капіталу, а й інструментом для отримання ринкової валідації та збільшення відомості про продукт або послугу. Це особливо корисно на ранніх стадіях розвитку стартапу, коли фінансові ресурси обмежені, а важливо отримати підтримку та популярність.

У майбутньому фінансування стартапів очікує більшого акценту на сталий розвиток і соціальну відповідальність, що сприятиме зменшенню екологічного впливу та підтримці соціальних ініціатив. Зростання галузевих фондів забезпечить спеціалізовану підтримку для стартапів у різних секторах. Корпоративний венчурний капітал буде продовжувати зростати, забезпечуючи стартапам не лише фінансову підтримку, але й доступ до ресурсів та експертизи компаній-інвесторів. Різноманітність та інклюзія стануть важливими пріоритетами, забезпечуючи більший доступ до фінансових ресурсів для різних груп засновників. Дистанційне інвестування та увага до психічного здоров'я стартаперів стануть стандартом, сприяючи глобальній доступності та покращенню благополуччя учасників екосистеми. Інтеграція штучного інтелекту та аналітики даних допоможе зробити процес інвестування більш обґрунтованим та ефективним. Зростання краудфандингу та альтернативних джерел фінансування розширить можливості для стартапів отримати підтримку, особливо на ранніх етапах розвитку.

ВИСНОВКИ

Венчурний капітал - це форма інвестиційного фінансування, яка полягає в наданні фінансової підтримки стартапам та малому бізнесу з високим потенціалом зростання і прибутковості. Інвестори венчурного капіталу, такі як венчурні фонди, інвестують кошти у компанії на ранніх стадіях розвитку в обмін на власницькі частки у цих компаніях. Основною метою венчурного капіталу є не лише фінансовий прибуток, але і активне сприяння розвитку та успіху стартапів шляхом надання досвіду, контактів та іншої експертної підтримки. Історія венчурного капіталу починається в середині 20-го століття у США, коли великі компанії стали інвестувати у молоді технологічні стартапи. Він пройшов доволі довгий шлях до наших днів: від появи перших венчурних фондів у 1940-х до нових технологічних гігантів та міжнародних венчурних інвесторів у 2000-х. Все це свідчить про важливу роль венчурного капіталу у сприянні інноваціям та розвитку стартапів, а також про високу варіабельність і ризику цього виду інвестування.

Венчурний капітал в інноваційній сфері є ключовим фактором для стимулювання та підтримки розвитку новаторських ідей та технологій. Розглянуті стадії розвитку відображають процес еволюції стартапів від ідеї до успішної компанії. Важливо зазначити, що кожна стадія вимагає своїх підходів до інвестування та підтримки. Інвестори венчурного капіталу в інноваційній сфері мають різні стратегії та цілі. Від ангельських інвесторів до корпоративних фондів, кожен тип інвестора привносить свої унікальні переваги та ризики. Венчурний капітал в інноваційній сфері є важливим каталізатором для технологічного прогресу та економічного зростання. Інвестори мають важливу роль у сприянні розвитку та успіху стартапів, а різноманітні методи венчурного інвестування надають можливість адаптуватися до змін на ринку та забезпечують ефективний розвиток інноваційних проектів.

Венчурний капітал відіграє важливу роль у глобальному інноваційному розвитку, сприяючи появі та розвитку нових технологій, компаній та ідей. Його

вплив на економіку неможливо переоцінити, оскільки він є джерелом фінансування для стартапів та компаній на ранній стадії розвитку, які часто мають великий потенціал зростання та інноваційного впливу. Венчурні інвестиції стимулюють розвиток інноваційних ідей та технологій. Фінансування від венчурних капіталістів дозволяє стартапам реалізувати свої ідеї та впроваджувати новаторські рішення, що можуть змінити економічний ландшафт. Вони сприяють створенню нових галузей промисловості та робочих місць. Інвестиції у компанії з інноваційним потенціалом стимулюють економічний зріст та конкурентоспроможність, що сприяє розвитку суспільства. Венчурний капітал допомагає знизити ризики для новаторів та інвесторів. Шляхом надання фінансової підтримки, а також консультацій та експертної підтримки, венчурні капіталісти допомагають знизити фінансові та стратегічні ризики проектів. Усі ці фактори вказують на важливість венчурного капіталу як джерела інновацій та економічного розвитку, що необхідно враховувати та підтримувати для створення стабільного та прогресивного економічного середовища.

Глобальне венчурне фінансування у 2022 році склало 531,4 мільярдів доларів США, що на 35% менше за попередній рік. Це скорочення було наслідком численних факторів, включаючи економічну нестабільність, зміни в оцінках публічних компаній та геополітичні турбулентності, зокрема війну в Україні. Навіть ключові учасники венчурного ринку відмовилися від фінансування стартапів у 2022 році. Хоча фінансування венчурного капіталу зменшилося у порівнянні з попереднім роком, інвестори все ще витратили на це значно більше, ніж у 2020 році. У першому кварталі 2023 року спостерігалася подальше зниження динаміки венчурного фінансування, що зменшилось на 53% порівняно з попереднім роком, до 76 мільярдів доларів. Інвестиції венчурного капіталу в 2023 році були найнижчими з 2019 року, з падінням на 27% у порівнянні з попереднім роком. Хоча більшість венчурних інвестицій зосереджувалася в США, обсяг і кількість угод у цьому регіоні також зменшилися. На фоні загального спаду венчурного фінансування, окремі

компанії, зокрема ті, що спеціалізуються на технологіях Web3 та штучному інтелекті, продовжують залучати значні інвестиції. Однак загальний настрій інвесторів залишається обережним, відображаючи загальну невизначеність на ринку венчурного капіталу.

Венчурна діяльність в Україні зазнала значного розвитку протягом останніх десятиліть, зокрема в сфері інформаційних технологій, програмного забезпечення та інноваційних стартапів. Інвестори венчурного капіталу активно сприяють створенню та розвитку нових технологічних проєктів, надаючи фінансову підтримку та експертну допомогу. Однак існують виклики, такі як недостатня доступність ризикового капіталу для стартапів, а також потреба у поліпшенні інвестиційного клімату та правового середовища для залучення більшої кількості інвесторів.

У майбутньому фінансування стартапів очікується більшого акценту на сталий розвиток і соціальну відповідальність, що сприятиме зменшенню екологічного впливу та підтримці соціальних ініціатив. Зростання галузевих фондів забезпечить спеціалізовану підтримку для стартапів у різних секторах. Корпоративний венчурний капітал буде продовжувати зростати, забезпечуючи стартапам не лише фінансову підтримку, але й доступ до ресурсів та експертизи компаній-інвесторів. Різноманітність та інклюзія стануть важливими пріоритетами, забезпечуючи більший доступ до фінансових ресурсів для різних груп засновників. Дистанційне інвестування та увага до психічного здоров'я стартаперів стануть стандартом, сприяючи глобальній доступності та покращенню благополуччя учасників екосистеми. Інтеграція штучного інтелекту та аналітики даних допоможе зробити процес інвестування більш обґрунтованим та ефективним. Зростання краудфандингу та альтернативних джерел фінансування розширить можливості для стартапів отримати підтримку, особливо на ранніх етапах розвитку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Кузнєцова І.С. Венчурні інвестиції: сутність, форми, контрагенти. Науково-технічна інформація. 2020. № 1. 96 с.
2. Матей В. В. Економічні умови формування та розвитку ринків венчурного капіталу у світовій економіці : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.02 . Нац. ун-т ім. Т. Г. Шевченка. К., 2020. 20 с.
3. Bob Zider, How Venture Capital Works [Electrinc resource] / Harvard Business Review. Mode of access: <https://hbr.org/1998/11/how-venture-capital-works#:~:text=How%20the%20Venture%20Capital%20Industry,market%20for%20the%20other%20three>.
4. Козієнко І.С. Формування та розвиток американської моделі венчурного фінансування. Наука і правоохорона. 2019. No 4. 147 с.
5. Fisher D. E. Investing in Venture Capital. Venture Capital Seminar Materials. Washington, 2019. 354 p.
6. Краус Н.М., Копиця Я.О. Венчурне інвестування як пріоритетний напрям інноваційного розвитку економіки країни. Економічний простір. 2013. № 74. 320 с.
7. Bottazzi, L. and Da Rin, M., «Venture Capital in Europe and the Financing of European Innovative Firms», Economic Policy, 2022. No. 17 (1), 470 p.
8. Поручник А.М., Антонюк Л.Л. Венчурний капітал: зарубіжний досвід та проблеми становлення в Україні: монографія. К.: КНЕУ, 2020. 172 с.
9. Замлинський В.А. Сучасний стан та перспективи розвитку венчурного інвестування як складової фінансового забезпечення інноваційної діяльності України. Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. 2019. № 5–6. 271 с.
10. Алексеєнко Л. М. Ринок фінансового капіталу: становлення, проблеми та перспективи розвитку: [Монографія]. К. : Вид. буд-к «Максимум»; Тернопіль: Екон. думка, 2014. 424 с.

11. Wray L. and Mazzucato M. "Financing the Capital Development of the Economy: A Keynes-Schumpeter-Minsky Synthesis", Levy Economics Institute WP, 2015. No. 837 – 230 p.
12. Зражевець Є. Є. Історія походження венчурних інвестицій. Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія : Економічна. 2017. № 1068. 274 с.
13. Кочур Ю. Г. Форми і типи венчурних інвестицій. Актуальні проблеми економіки. 2020. № 2. 187 с.
14. Шипуліна Ю.С. Сучасні особливості розвитку венчурного інвестування на промислових підприємствах. Економіка: реалії часу. 2022. № 5. 321 с.
15. Кузьмін О. Є. Венчурний бізнес: навч. Посібник. К.: Видавництво «Знання», 2019. 350 с.
16. Гайдук Л.А. Венчурне інвестування як чинник розвитку інновацій у сфері малого бізнесу. Наукові праці НДФІ. 2017. Вип. 2. 74 с.
17. Cumming, D. Venture Capital: Investment Strategies, Structures and Policies, John Wiley & Sons, New Jersey. 2022. 325 p.
18. Буряк Л.Д. Венчурне інвестування як інструмент фінансування інноваційного розвитку суб'єктів малого підприємництва. Формування ринкових відносин в Україні. 2023. № 4. 98 с.
19. Сазонець І.Л. Міжнародна інвестиційна діяльність : підручник. К : Центр учбової літератури, 2022. 304с.
20. GLOBAL INNOVATION INDEX 2020. Who Will Finance Innovation? [Electronic resource] / WIPO. Mode of access: https://www.wipo.int/global_innovation_index/en/2020
21. Андрощук Г.А. Фінансування інновацій і роль венчурного капіталу: бізнесангели. Інтелектуальна власність. 2023. № 9. 97 с.
22. Денисюк В. А. Венчурне інвестування в національній інноваційній системі : аналіз механізмів розвитку та основи концепції для України. Проблеми інноваційно-інвестиційного розвитку. К., 2011. № 3. 367 с.

23. Sahlman William A., and Matthew Willis. "Basic Venture Capital Formula, The." Harvard Business School Background Note 804-042, August 2019. 235 p.
24. Crunchbase news [Electronic resource] – Access mode: <https://news.crunchbase.com>
25. FasterCapital [Electronic resource] – Access mode: <https://fastercapital.com>
26. PitchBook [Electronic resource] – Access mode: <https://pitchbook.com/venture-capital-database>
27. Огляд ринку венчурного інвестування США і Європи. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.uaib.com.ua/institutes/vench_business/world_vench.html.
28. Kaplan S., Stromberg P. Venture Capitals As Principals: Contracting, Screening, and Monitoring." American Economic Review, 2023, 91 (2). 540 p.
29. Поляк М.М. Сучасний стан та перспективи розвитку венчурного інвестування в Україні. Держава та регіони. 2023. № 5. 198 с.
30. Кузнєцова І. С. Інститут венчурних інвестицій : стан та перспективи розвитку в Україні. Наука та інновації. К., 2008. Т.4. №1. 196 с.
31. Поліщук О.А. Участь України у світових ринках торгівлі венчурними інвестиціями. Мат. Міжнародної науково-практичної конференції Львівського торговельно-економічного університету «Стратегічні пріоритети розвитку внутрішньої торгівлі України на інноваційних засадах», м. Львів, 26-27 жовтня 2017 р. Львів: Видавництво ЛТЕУ, 2017. С. 152-153.
32. Українська Асоціація Інвестиційного Бізнесу [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://www.uaib.com.ua>
33. AventuresCapital [Electronic resource] – Access mode: <http://aventurescapital.com>
34. Усатенко О.В. Аналіз визначення поняття венчурної діяльності в умовах економіки та законодавства України. Науковий вісник Херсонського державного університету. Сер. : Економічні науки. 2021. Вип. 7(5). С. 157-160.

35. Галиця І.О. Активізація діяльності інноваторів в сучасних умовах економічного розвитку. Проблеми науки. 2023. № 11. 45 с.
36. Денисюк В.А. Венчурний капітал як джерело фінансування в інноваційному процесі. Проблеми науки. 2021. № 8. 136 с.

Короткий звіт подібності



Ім'я користувача:
Міжнародної торгівлі і маркетингу Сандул Марія

ID перевірки:
1016284501

Дата перевірки:
26.05.2024 19:13:29 EEST

Тип перевірки:
Doc vs Internet + Library

Дата звіту:
26.05.2024 19:38:51 EEST

ID користувача:
100005724

Назва документа: Тислюк К.О. Венчурне інвестування в системі глобальних джерел інноваційного розвитку

Кількість сторінок: 59 Кількість слів: 13064 Кількість символів: 99508 Розмір файлу: 149.31 KB ID файлу: 1016078369

2.68% Схожість

Найбільша схожість: 0.47% з Інтернет-джерелом (<https://ua-referat.com/uploaded/venchurne-investuvannya/index1.htm>)

2.27% Джерела з Інтернету 236 Сторінка 61

1.67% Джерела з Бібліотеки 442 Сторінка 63

0% Цитат

Вилучення цитат вимкнене

Вилучення списку бібліографічних посилань вимкнене

0% Вилучень

Немає вилучених джерел

Модифікації

Виявлено модифікації тексту. Детальна інформація доступна в онлайн-звіті.

Замінені символи 1